

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6,

Kaj bo storila Sovjetska Rusija

Več ko mesec dni že trajajo med Anglijo in Sovjetsko Rusijo pogajanja, katerih namen je, vključiti tudi slednje v tako imenovano fronto miroljubnih držav, ki naj v strjeni verigi od Baltika do Sredozemskega morja zapre državam osišča Rim-Berlin vsako možnost nadaljnjega razmaha proti vzhodu in jugovzhodu Evrope. Večkrat so časopisi že napovedali, da je sporazum tik pred durmi, a vedno so se znova pojavile kakšne težkoče — enkrat od angleške, drugič spet od ruske strani — tako, da še danes ni popolnoma jasno, v kakšni obliki bo ali bi Sovjetska Rusija sodelovala pri angleški politiki, ki jo v Berlinu označujejo z očitkom, da obkoljuje Nemčijo. Sedaj pa je bil sredi velikih mednarodnih pogajanj proti vsakemu pričakovanju strmoglavljen še sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov, kar bo pogajanja spet zavleklo, če jih sploh ne bo popolnoma iztirilo. Za pravilno razumevanje zavor in ovir, ki so se pojavila v teh pogajanjih za sodelovanje Anglije in Rusije proti Nemčiji, je treba pogledati nekoliko v ozadja svetovne politike, ki imajo odločilno vlogo.

Prvo, kar je pri teh pogajanjih gotovo, je to, da je Anglija na lastno pobudo Sovjetsko Rusijo prosila za sodelovanje pri ustvaritvi zapadno- in južnovzhodno-evropske obrambne fronte. Če je Anglija to storila, je imela pereče vzroke, ki jih je treba iskati v zaskrbljenosti za svoj lastni imperij. V svojem obrambnem prizadevanju je angleška vlada šla daleč čez meje svoje stoletne politike, ko je Poljski in Rumuniji zajamčila nedotakljivost njunih meja. Toda čeprav je to jamstvo s tooretično-pravnega stališča nekaj ogromnega, je njegova stvarna korist in vrednost bolj dvomljiva spričo zemljepisnih okoliščin, ki Angliji otežujejo oboroženo pomoč v tako velikem obsegu, kot bi jo Rumunija in Poljska potrebovali. Izvzemši — in s tem pridemo do jedra — ako se Angliji posreči, da pregovori Rusijo, da ona s svojo oboroženo silo, to se pravi, s svojo lastno krvjo nekako prevzame angleško jamstvo in ga v potrebi izvaja v poljsko in rumunsko korist. To bi tudi čisto odgovarjalo izročilom angleške politike, ki se je vedno trudila, da je tudi za bitno angleške interese znala poiskati ne-angleške bojovnike.

Ko je torej angleški predlog, naj tudi Sovjetska Rusija prevzame jamstvo za poljske in rumunske meje, prišel v Moskvo, je tamkaj pri Litvinovu takoj sprožil pomisleke, ki jih je bilo več vrst in ki so vsi bili zelo tehtni. Prvi pomislek je bil ta, da se danes v Evropi čuti v prvi vrsti ogrožen angleški imperij, ne pa Sovjetska Rusija, ki ima svoje težave bolj z Japonci na Daljnem vzhodu. Polemtakem — so rekli v Moskvi — naj tudi angleški imperij doprinese krvne in denarne žrtve, ki so v pravem sorazmerju z ogroženimi interesi. Diplomacija Sovjetov se je spomnila ruskega položaja v zadnji svetovni vojni, ko je morala upravitelj Rusije nositi težo nemškega in avstro-ogrskega navalna, ko je morala prelivati potoke krvi, in to takrat, ko v Angliji niti ni bilo obvezne vojaške službe in ko se je Amerika bogatila s prodajanjem municije. Moskvska diplomacija ni pozabila, da Rusije na mirovni konferenci, kjer so delili plen, ni bilo, ampak da je za vse svoje sodelovanje sprejela v dar — revolucijo. V Moskvi so imeli vtis, da hoče Anglija igrati iz leta 1914 ponoviti, prevlati vso krvno težo vojaškega spopada na Rusijo, medtem ko bi ona sama križarila po svetovnih morjih, doma pa izdelovala municijo. Z ozirom na to se še nedavne izkušnje je sovjetska vlada angleške predloge brala z nezaupanjem in je takoj stavila svoje pogoje in svoje protipredloge. Pogoje je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov navedel tri, in sicer: 1. naj Anglija z uvedbo splošne obvezne vojaške službe pokaže, da je pripravljena na odgovarjajoči delež žrtv; 2. naj Anglija že sedaj poskrbi za to, da bo pot skozi Dardanele in Bospor za vedno zavarovana, da se ne bi mogla ponoviti katastrofa iz leta 1915, ko je bila Rusija od svojih zaveznikov odrezana in prepuščena sama sebi, in 3. naj Anglija Sovjetski Rusiji pomoč, ki jo bo nudila Evropi, povrne s svojo pomočjo na Daljnem vzhodu proti Japoncem. Tem pogojem primerno so se glasili tudi sovjetski protipredlogi. Medtem ko je Anglija želela, naj Rusija prevzame jamstvo za Rumunijo in Poljsko, je moskovska vlada predlagala, naj se najprvo ustanovi med Anglijo, Francijo in Rusijo vojaška zveza, ki bo veljavna za obrambo vseh meja treh zaveznikov velesil, v Evropi in izven nje. Za tem naj ta nova trozveza skupno zajamči meje vsem vzhodnim državam, torej poleg Rumunije in Poljske tudi še Finski, Letonski, Estonski, Litvi, Turčiji in Bogariji. Končno sklenejo Rusija, Turčija, Rumunija in Bolgarija črnomorsko zvezo, ki naj skupno z Anglijo zaveznikom zavaruje sodbodno pot skozi Dardaneleke in Bosporke ožine. O načinu izvajanja zavezniške pogodbe na področju Daljnega vzhoda, kjer si je hotela Sovjetska Rusija očitno v naprej jasno zavarovati angleško sodelovanje, pa je moskovska vlada predlagala posebne razgovore med obema generalnima štaboma, da se ne bi moglo zgoditi, da bi Rusija izkervavela na evropski fronti za interese Anglije, ko bi pa prišla navzkriž z Japonci, bi se angleški imperij izmuznil, se za njenim hrbtom z Japonci pogajal, ali pa brezbržno gledal, kako se Rusija in Japonska obdelavata do obojestranske onemoglosti, nakar bi nastopil in pobral sadove. Ob teh sovjetskih protipredlogih so pogajanja v Londonu zastala, kar je z angleškega stališča umljivo.

Kakor se iz gornjega vidi, pri pogajanjih med Anglijo in Sovjetsko Rusijo ni nobenega čustvenega primeska, marveč sta obe vladi hladno pretehtali vsaka svoje koristi, hladno izračunali druga druge nevarnosti in morebitne dobičke, ne da bi si mnogo belili glav o potrebi nesebične obrambe katerekoli tretje ogrožene države. Ti računi se za enkrat ne ujemajo in to je tudi vzrok, da pogajanja še niso rodila kakšnih uspehov.

S strmoglavljenjem Litvinova, ki je do sedaj govoril v imenu moskovske vlade, se je položaj gotovo bistveno spremenil. V dosedanja čisto politična pogajanja bodo udarile tudi ideološke okoliščine. Vsi pa vemo, da se nacionalni politični interesi Rusije in Rusov nikakor ne krijejo z ideološkimi nameni komunističnih vladodržev, ki trenutno nad Rusi gospodarijo. Ako je Litvinova

Litvinov strmoglavljen

Raznovrsten odmev padca „očeta Sovjetske Rusije“

Kominterni proti sodelovanju Rusije za ohranitev miru v Evropi

Moskva, 4. maja. AA. Reuter: Sovjetska telegrafska agencija poroča, da je bil dosednji komisar za zunanje zadeve Litvinov razrešen dolžnosti po prošnji. Predsedništvo vrhovnega sveta Sovjetov je imenovalo za komisarja za zunanje zadeve Molotova, predsednika sovjetskih narodnih komisarijev, ki bo istočasno opravljal oba komisarijata.

Razlogi odstavitve Litvinova še niso znani. Da je odstop končnoveljavjen sledi iz tega, da je Molotov imenovan za komisarja za zunanje zadeve, medtem ko se je preje trdilo, da bo Molotov opravljal samo začasno službo komisarja za zunanje zadeve. Na uradnih mestih ni bilo mogoče dobiti točnih in pravih razlogov Litvinove odstavitve. Izjavljajo samo, da zdravje Litvinova ni več

dovoljevalo voditi posle komisarja za zunanje zadeve, kar je z ozirom na njegova leta verjetno, dasi izgleda še krepek.

Molk sovjetskega tiska o razvoju angleško-ruskih pogajanj, da pa tudi misli na to, da bi potek teh pogajanj lahko bil v zvezi z odhodom Litvinova in da je v zvezi s tem bil zaplenjen »Journal de Moscou«. Znano je pa tudi, da zadnji Stalinov govor ni bil v duhu Litvinove politike, čeprav je bil Litvinov po monakovski konferenci pooblaščen, da vodi nove poizkuse za uresničitev skupne obrambe varnosti evropskih držav. Ker pa njegovo delo ni rodilo uspeha, je moral iti. Vse to pa je le domneva. Točni razlogi odpusta Litvinova pa še niso znani.

gajanja. Vsekako pa lahko izjavimo po informacijah iz dobrega vira, da Stalin v nobenem primeru ne misli niti najmanj spremeniti politike Sovjetske Rusije napram zapadnim državam.

V Ameriki:

„Rusija v novi krizi“

Washington, 4. maja. b. Za dogodke v Sovjetski Rusiji je zavladalo po vsej Ameriki velikansko zanimanje. V Beli hiši smatrajo, da so za Sovjetsko Rusijo pričena nova doba, katere učinek je trenutno težko presoditi. Vsi ameriški krogi pa so soglasni v mnenju, da Sovjetska Rusija ne more stopiti v kakšno zvezo z Nemčijo. New York Herald trdi, da Rusija zopet preživlja težko krizo. V ameriških krogih obstaja vtis, da je Rusija več ali manj prišla na ustavitvi svojo komunistično propagando v inozemstvu in da se bo krepko držala svoje nevtralnosti.

V Italiji:

»Sprememba sovjetske politike«

Rim, 4. maja. »United Press« poroča, da politični krogi Rima pozdravljajo odstop Litvinova, ki ga smatrajo za enega izmed najhujših sovražnikov osiščenih držav. Govorijo tudi, da se bo sovjetska zunanja politika sedaj temeljito spremenila.

Pariška razlaga:

»Sovjetska vlada je dobila velike gospodarske ponudbe od Nemčije«

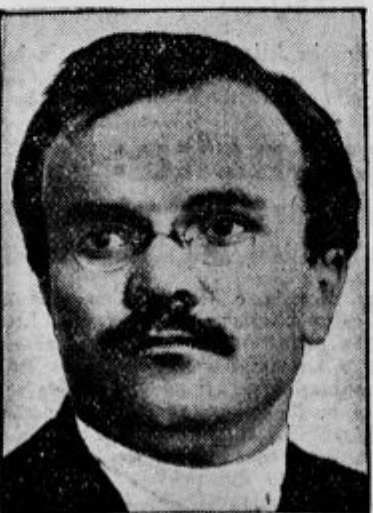
Pariz, 4. maja. b. Odstop sovjetskega komisarja za zunanje zadeve g. Litvinova je delovala v Parizu kakor eksplozija bombe. Takoj so pričeli mrzlično iskati vzroke njegovega odstopa. Med drugim so prispelo iz Berlina zaupne informacije,

da je senzacionalni odstop Litvinova v zvezi z daljnosežnimi gospodarskimi predlogi Nemčije Rusiji, ki bi Moskvi omogočili, da stopi iz sedanje osamljenosti in da ima mnogo več koristi od svojega izvoza kot ga je imela doslej. Kako daleč gredo ti nemški predlogi, zaenkrat še ni znano, trdijo pa, da so mnogo daljnosežnejši kakor so gospodarski odnosi med Sovjetsko Rusijo in Italijo. Litvinov je bil proti sprejemu teh predlogov in je baje zaradi tega moral tudi oditi s položaja sovjetskega komisarja za zunanje zadeve.

Neki današnji popoldanski listi poudarjajo, da je po njihovih informacijah iz Moskve odstop Litvinova želja Stalina, da se nič več ne zanima za Evropo, temveč le za Azijo, kjer hoče doseči čim večje koristi za Rusijo, prav tako pa želi tudi v Evropi priti do kar mogoče velikih gospodarskih koristi s posameznimi državami, zlasti pa z Nemčijo, ki lahko kupi ogromne množine ruskih surovin. Z druge strani zopet trdijo, da je odstop Litvinova sledil na željo Stalina, ki se neče vmešavati v evropsko vojno, ki bi pomenila za Rusijo pravo katastrofo.

Litvinov

Molotov

strmoglavila Kominterni sama, potem bodo pogajanja z Anglijo sploh zastala, ker Kominterni žene na vojno, pa magari če bi se razvnela na poljski ali na rumunski meji, kajti Kominterni ne pozna Rusije in Rusov, marveč samo svetovno revolucijo.

V zvezi z odstopom Litvinova piše »Oeure«: Snoti smo izvedeli, da gre pri odstopu Litvinova za to, da je Stalin spoznal, da se bliža čas, ko bo morala Sovjetska Rusija prevzeti važne obveznosti, zato želi sam voditi vsa pogajanja. Molotov pozna zunanje-politične zadeve manj kakor Litvinov in bo samo izvajal Stalinove želje. Odstavitev Litvinova je nekakšen odpor proti politiki Zveze narodov. Zamerijo mu, ker je prepočasno vodil po-

Mnenje v Angliji:

»Sovjetskega predloga o trozvezi ne maramo, ker je prenevaren«

London, 4. maja. b. Nenaden odhod Litvinova je dal v Angliji povod za najraznovrstnejše komentarje političnim krogom in tisku. Iz komentarjev izhaja misel, da je v Sovjetski Rusiji zaradi odstopa Litvinova zmagala ena skupina sovjetskih državnikov, ki zagovarjajo osamljenost Sovjetske Rusije in se nečejo vmešavati v sedanje evropske razprtije. Odstop Litvinova je napravil v vseh odgovornih političnih krogih Velike Britanije najgloblji vtis, zlasti še zaradi tega, ker doslej Velika Britanija nima nobenega sporočila, zakaj je prišla ta sprememba tako nenadno.

V Londonu se vprašujejo, da so morda z ostavko Litvinova razpršeni vsi upi, da se pridobi Sovjetsko Rusijo za sodelovanje z Veliko Britanijo in Francijo. Vsem je jasno, da se bo Sovjetska Rusija sedaj še bolj pripravila in posvetila svoji politični, industrijski in vojni moči, ki naj služi izključno obrambi lastnega področja. Britanski desničarski listi trdijo, da je odstop Litvinova vsekakor ugoden za Hitlerja.

»Times« pravi v uvodniku pod naslovom »Poljska in Rusija: Vprašanja, ki sta jih Velika Britanija in Sovjetska Rusija v svojih pogajanjih že proučili in katerih proučevanje bo naslednik Litvinova najbrže nadaljeval, tvorijo okvir, v katerem naj se izdela sporazum, če so Sovjeti še voljni nadaljevati pogajanja po istih smernicah. Zdi se, da nikdo ne želi treh velesil Rusija, Anglija, Francija, ker bi takšna zveza razdelila Evropo v dva sovražna oborožena tabora. Kljub temu sta si pa Velika Britanija in Rusija v več točkah soglasni glede skupnega nastopa in odpora proti napadalcem.

Glas iz Berlina:

»Odstranitev Litvinova zna Franciji in Angliji povzročiti težave ...«

Berlin, 4. maja. AA. DNB: Nemški tisk posveča veliko pozornost ostavki sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova.

»Berliner Börsen Zeitung« piše: Če bi hoteli popolnoma nepristransko pisati o tem, kar je hotela Moskva doseči v toku zadnjih let, potem bi

morali reči, da je bil Litvinov z ozirom na svoje uspehe med animi zunanji ministri, ki so imeli najmanj uspeha. Toda v sedanjem času, ko je brzogajna žica med Mosko in Londonom neprestano zaposlena, predstavlja odhod Litvinova vsekakor senzacijo. Mi ne bomo delali nobenih kombinacij s tem v zvezi, toda vsak laik mora videti, da nekaj v ruski zunanji politiki ni v redu. Vsekakor se postavlja vprašanje, ali ni Anglija Rusiji za politiko obkoljevanja ponudila premalo. Odstop Litvinova bo povzročil Angliji in Franciji težave. O tem, ali bo novi komisar vodil politiko po starem ali po nekem novem kurzu, naj si razbijajo glave oni, ki se čutijo slabe ter zaradi tega trkajo na tuja vrata. Nam je dovolj, da vemo, da odhod Litvinova pomeni konec določene sovjetske diplomacije, katere neuspehi so bili tako številni, kakor so številni uspehi nacionalna socialistične Nemčije.

Zanimivo mnenje iz Svice:

»Kominterni noče braniti miru, ampak je njej ljubo, da izbruhne vojna kjerkoli in čimprej mogoče«

Zeneva, 4. maja. dl. Odstavitev Litvinova je bila napovedana že 1. maja. Napovedal jo je Stalin, ki je dejal, da so Sovjeti vedno pripravljeni boriti se, vendar pa le za cilje komunistične svetovne revolucije. O Litvinovu pa je Stalin nekaj časa mislil, da je zašel v vodo »kapitalistične« mednarodne politike in da ne polaga dovolj paze na koristi komunistične internacionale, ki edine morejo biti za boljševike merodajne.

Litvinova politika proti Nemčiji bi namreč tako močno okrepila zvezo »nenapadanih držav«, da bi pristopitev Rusije k anglo-francoskemu bloku skoraj na mah preprečila nadaljno hudo napetost v Evropi in v svetu. Ta trojna zveza bi ob

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sporazum med Turčijo, Rusijo in Anglijo je že sklenjen

Carigrad, 4. maja. AA. Stefani: Po poročilih, ki se stalno širijo v neklih političnih krogih, in ki jih beležimo z vsemi pridržki, se zdi, da je sporazum med Veliko Britanijo, Sovjetsko Rusijo in Turčijo že sklenjen. Vest o tem sporazumu naj bi izšla samo v nekaterih listih, toda o vsebini sporazuma ni doslej še nič znanega.

General Weygand v Bukarešti

Bukarešta, 4. maja. b. Francoski general Weygand, ki je v Teheranu zastopal na poročnih svečanostih Francijo, prispe danes v Bukarešto. Tam bo imel več važnih razgovorov z rumunskimi predstavniki. Vsi bukarštanski jutranjiki posvečajo generalu Weygandu dolge članke.

Zagrebska vrem. napoved: Pretežno oblačno. Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, brez znatnih padavin, toplotno stanje se ne bo spremenilo.

Politični zapiski

Kdo varuje slovenske interese?

Zagrebski »Obzor«, ki nenavadno logično spremlja vsa prizadevanja za ureditev novih razmer v Jugoslaviji, je v svoji številki od 3. maja napisal članek, kjer med drugim pravi, da so se doslej izkazala za pravilna vsa »Slovenčeva« poročila o političnem položaju. Nato pa pravi: »Resnica je, da se more večini tudi najboljše informirani list zmotiti v svojih napovedih. Vendar so se dosedanje »Slovenčeva« napovedi o razvoju političnega položaja, odkar je prišla Cvetkovičeva vlada, na splošno vedno uresničile. Vsekakor ni oče, da hrvatska javnost izve, kako glasilo g. dr. Korošca presoja sedanji politični položaj ter si zamišlja njegov nadaljnji razvoj. Tudi »Slovenec« kakor tudi minister g. Snoj pozdravlja bližnjo odločitev, ki naj potrdi dosežene ugotovitve med g. Cvetkovičem in dr. Mačkom. To pomeni, da ta dva vesta, da ta domenek ne more biti na škodo niti slovenskim interesom, minister g. Snoj je celo rekel, da bodo sedaj tudi Slovenci uresničili svojo samoupravo, ki se za njo bore 20 let. Zato — tako nadaljuje zagrebski »Obzor« — so neumestni ugovori mariborskega »Večernika«, češ da je sedanji položaj Slovence obšel in da bi slovenski interesi utegnili biti oškodovani. Ko bi to bilo kolikaj mogoče, bi prav gotovo niti minister gosp. Snoj niti »Slovenec« ne bila pozdravila doseženih ugotovitev med gosp. Cvetkovičem in dr. Mačkom.

K tem treznim in iskrenim besedam uglednega zagrebskega lista bi mi dodali samo tole misel: Slovenske narodne zahteve v okviru naše skupne jugoslovanske domovine imajo budnega varuha, tolmača in branilca v osebi slovenskega narodnega voditelja dr. Korošca, kateremu slovenski narod brezpogojno zaupa, kar ne, da mu voditelj v svoji zvestobi ne bi pripustil nobene krivice pri urejanju novih razmer. To stališče slovenskega naroda bi v interesu skupnih slovenskih koristi morali razumeti in se po tem ravnati tudi tisti nekateri politiki, ki pri zadnjih volitvah niso dali svojega glasu za dr. Korošca. To ne velja le za gospodarje »Večernika«, marveč tudi za tiste gospode, ki se v Ljubljani gredo nekak »izvirni« odbor SLŠ in ki pošiljajo udanostne brzojavke voditelju hrvatskega naroda kot svojemu voditelju. Komur je res kaj za koristi slovenskega naroda, ta naj dela na to, da bomo vsi Slovenci složni in enotni zbrani okoli svojega voditelja dr. Korošca, kateremu je slovenski narod s tolikim soglasjem izrekel svoje brezpogojno zaupanje. Kdor drugače dela, ta špekulira s slovenskimi gesli za svoje zasebne zadeve, ki niso skupno slovenske!

Dr. Subašič v Belgradu

»Zagrebski list« od 4. t. m. poroča iz Belgrada: »Prvak HSS dr. Subašič je prišel, da bi čim prej izvedel v dejanje tisto, kar je bilo dogovorjeno v Zagrebu med predsednikom HSS dr. Vladkom Mačkom in predsednikom vlade Drago Cvetkovičem. Splošno prepričanje je, da bo to delo opravljeno danes ali jutri. — Očitno je z ozirom na to poročilo pa se panjska drugo poročilo Mačkovega glasila »Hrvatskega Dnevnika« od 4. t. m., ki se glasi: »Neki zagrebski list sporoča, da nam je bilo sporočeno, da je dr. Subašič prišel v Belgrad, da bi čim prej izvedel v dejanje tisto, kar je bilo dogovorjeno v Zagrebu. To pomeni, da je dr. Subašič odšel v Belgrad, da bi nekaj pospešil ali kaj prosil. Samo ob sebi se razume, da dr. Subašič ni šel v Belgrad ničesar pospeševati in da je taka trditve neresnična. Namen dr. Subašičevega pota je docela drugi in njegova pot nima značaja nikakega pospeševanja.« — Iz teh dveh poročil bi sledilo, da se je dr. Subašič res v letalu odpeljal v Belgrad zaradi pogovorov, da pa v tej zadevi ni šlo za kako pospeševanje, marveč morda za pojasnjevanje, če se je izkazalo za potrebno.

»Velika hrvatska banovina«

V belgradu izhajajoči francoski list »L'Echo de Belgrade« piše, da je Jugoslavija na pragu rešitve svojega notranjega vprašanja. Takole pravi: Politični krogi menijo, da bo sporazum izvajala vlada, ki bo v njej na najpopolnejši način zagotovljeno sodelovanje Hrvatov. V tem primeru bodo Hrvati imeli ne le jamstvo za samoupravo svojih krajev, ki bodo zbrani v veliki banovini na čelu z banom, ki bo imel velika pooblastila, marveč bodo zastopani po pravičnem razmerju tudi v vladi in v vseh osrednjih ustanovah. Tako bo zagotovljeno redno delovanje države. Istočasno bo dana zadoščenje čustvom pravice in enakosti, katere so Hrvati predložili po svojem šefu dr. Mačku.

V nemške šole nemškega duha!

Novosadski »Dan« poroča o zborovanju nemškega Kulturbunda v Vrhu, kjer je govoril nemški častnik iz Pančeva g. Gustav Halfachs. Ta je dejal, da Nemci že uživajo nekako kulturno avtonomijo, ki jo je pa treba razširiti. V šolah z nemškim učnim jezikom mora vladati ne le nemški jezik, marveč tudi nemški duh. Nemška mladina se mora vzgajati v duhu Siegfrieda in Friderika Velikega. Narodno in politično gledanje Nemcev temelji v novem gledanju na svet, kakršnega izpoveduje veliki nemški narod, odzivajoč se glasu svoje krvi, ki je, kakor pravi govornik, glavni temelj za reševanje vseh vprašanj.

Zoper nemštenost med muslimani

Kakor poročajo listi, se je v Bosni in Hercegovini začelo odločno delovanje zoper nemštenost, ki še vlada med tamkajšnjim muslimanskim prebivalstvom. Zoper nemštenost nastopajo ne le posamezniki in posamezne organizacije, med katere štejejo Hrvatsko seljaško slogo, ki je njen predsednik Mačkov poslanec Rudolf Herceg, marveč so začele zoper to zlo nastopati tudi verske organizacije bosanskih muslimanov. V tem oziru prednjači muslimanski Vakuf, važna verska organizacija muslimanskega sveta, kateri načeluje ravatelj dr. Hasim Muftić. Ta je na vprašanje, kako napreduje delo zoper nemštenost, odgovoril: »To delo je šele v povojih. Vakuf je dal pobudo, dal tiskati abecednike, sestavil odbore in sedaj je dolžnost nas vseh, da vse delo ne le podpiramo, marveč delamo tudi med ljudmi. Brez sodelovanja širokega kroga ljudi ne bomo dosegli ugodnih uspehov. Čeprav smo šele v začetku, vendar lahko rečem, da so doslej uspehi razmeroma kar dobri.«

Popravl!

V današnji notici na 6. strani »Važno za zdravniške« se mora pravilno glasiti, da vpisnina za zdravniški tečaj v Italiji znaša 300 lir in ne 30.

Naša severna meja je izpričala svojo narodno in državno zvestobo

Ljubljana, 4. maja.

V sedem dni trajajočem nadzorovnem potovanju je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen obiskal kraje, ki leže na območju nekdanje Koroške in Štajerske. V vseh okrajih, tako v slovenjegraškem, dravogradskem, mariborskem okraju za levi breg, mariborskem okraju za desni breg, ljubomerskem, pljuškem in konjiškem je prebivalstvo vprav tekmovalo, kako bo priredilo najvišjemu predstavniku državne oblasti v dravski banovini čim dostojnejši in kar najbolj slovesen sprejem. Ne samo večja mesta in trgi, ampak tudi skromne vasi so dokazale, da vedo v polni meri oceniti pomembnost obiska, ki naj bi dokazal slehernemu, da so državni oblasti tudi ti kraji prav tako pri srcu, kakor drugi predeli naše domovine. Zato je prebivalstvo v številnih vaseh, skozi katere je vodila pot g. bana, napravilo ob glavnih cestah slavoloke s pozdravnimi napisi. Ob teh se ni zbrala samo šolska mladina s svojim učiteljstvom, ampak tudi prebivalstvo samo, med katerim se je marsikomu videlo, da je nalašč prihitel od dela na polju, ker ni hotel zamuditi te slovesnosti.

Prav posebno pa so hoteli poudariti svojo državno in narodno zavednost večji kraji, trgi in mesta. Povsod so se sprejemov poleg prebivalstva in šolske mladine udeležili tudi številni gasilci v krogih in z zastavami. Prav tako so v sprejemne špalirje postavili čete in zastopniki člani Fantovskih odsekov, članice Dekliških krožkov ter člani in članice Sokola. Seveda nikjer ni manjkalo šte-

vilnih zastopnikov uradov in najrazličnejših stanovskih in kulturnih organizacij in prebivalstva, ki je prihitelo od blizu in daleč. S posebno pohvalo pa je treba omeniti številne hišne posestnike, ki so v vseh krajih, kjer so bili sprejemni, kar tekmovali med seboj, kdo bo lepše okrasil svojo hišo. Pri tem se tudi niso ustrašili žrtve. Nabavili so male zastavice in lepo cvetje za okrasitev oken.

Zato so se sprejemi ponekod spremenili v prave manifestacije, kakor na primer v Slovenjem Gradcu, kjer so prebivalci po končanem sprejemu na večer priredili g. banu prisrčno poklonico s petjem in godbo. Mogočni so bili sprejemi v Mežiški dolini, Dravogradu in Marenbergu. Nad vse prisrčno so manifestirale Slovenske gorice, ki so se za sprejeme v št. Lenartu, v Mariji Snežni, Radgoni, Ljutomeru in Ormožu posebno pripravile. Sprejema v Slovenski Bistrici in Konjicah pa sta vzbujala posebno pozornost zaradi velikanske udeležbe prebivalstva in zaradi požrtvovalne okrasitve hiš. Tako so v Slovenskih Konjicah, v katerih je imela vsaka hiša svojo zastavo, postavili po dolgem glavnem trgu ob potoku visoke drogove, na katerih so plapolale državne zastave. Domačini sami priznavajo, da Konjice še nikdar niso bile tako lepo okrašene kakor sedaj. Tako so v teh dneh vsi kraji ob naši severni meji izkoristili obisk g. bana za to, da z velikim navdušenjem manifestirajo za našo jugoslovansko državo in našega kralja ter dokažejo, da so zavedni Slovenci in zvesti državljani. (Glej slike na 3. strani.)

Dr. Subašič se je vrnil v Zagreb

Belgrad, 4. maja. m. G. dr. Subašič, ki je bil kot delegat dr. Mačka v Belgradu, je imel več političnih sestankov in razprav v Belgradu. Danes pop. ob 5.20 se je odpeljal z letalom v Zagreb.

Pomladanska umetniška razstava v Belgradu

Belgrad, 4. maja. m. Pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla bo v Belgradu 14. maja odprta pomladanska umetniška razstava. Na razstavi bo razstavljenih okoli 200 umetniških del. Razstave se bodo udeležili tudi slovenski umetniki.

Priprave za zmagoslavni vhod generala Franca v Madrid

Madrid, 4. maja. dl. Zmagoslavni vhod zmagovitega španskega vrhovnega poveljnika Franca v glavno mesto 15. maja ne bo v ničemer zaostajal za zgodovinskim vkorakanjem Alfonza VI. v Toledo. Slavni križ, v čigar znamenju je 7. oktobra 1571 don Juan d'Avstria pri Lepantu z združenim brodomjem Špancev, Benečanov in papeške države izvojeval sijajno zmago nad Turki, bo prenešen iz »Barcelone in« ga bodo nesli na čelu zmagoslavnega obhoda. Prav tako bodo v sprejedu nosili vsa zmagovita bojna znamenja iz junaške španske preteklosti. Francovo spremstvo bodo tvorili nosilci križa sv. Ferdinanda, ki je najvišje špansko odlikovanje.

Vojna sodišča v Madridu

Madrid, 4. maja. dl. Sto vojaških sodnikov je trenutno zaposlenih s preiskavo slučajev, ki so bili dani vojnemu sodišču. Vsako vojno sodišče je sestavljeno iz 5 častnikov, 1 branilca, 1 tožilca, ki pa mora pripadati vojaškemu sodišču, in 1 taj-

Sovjetska Rusija in Kominterneta imata samo en cilj: čim prej svetovno revolucijo

Pariz, 4. maja. TG. Veliko senzacijo je vzbudil članek, ki je pod naslovom »Dimitrov in Vorosilov zatrjujeta, da bo Rusija branila« rusko revolucijo, a ne črheta besede o kakšnem evropskem sodelovanju priobčili znani »Jour Echo de Paris«, ki velja za glasilo generalnega štaba. Članek je podpisal sam glavni urednik lista. Članek preizkuša potek angleško-sovjetskih pogajanj in priznava, da si ne more razložiti tajinstvenosti, ki jih obdajajo. Ze zdavnaj da je prodir v javnost vtis, da Sovjetska Rusija nima resnega namena ponuditi kakšne stvarne pomoči v borbi proti Nemčiji. Kot dokaz navaja dva govora, ki sta ju na dan 1. majnika na sovjetski

Slovenski javnosti!

Podpisana akademska kulturna društva slovenske univerze Danica, Kladivo, Savica in Straža so, kakor je vsej javnosti dobro znano, s iskrenim veseljem pristala v težkem svetovnopoličnem položaju na opustitev medsebojnih trenj, ter so s ostalimi kulturnimi društvi naše univerze: Edinstvom, Jugoslavijo, Slovenskim klubom in Zarjo izdala 16. marca t. l. skupen proglas in ustanovila tako imenovani Akademski narodni blok.

Toda z žalostjo ugotavljamo, da so nekatera društva, oziroma njihovi predstavniki in glasila s kršitvijo sporazuma (omenimo le: izdajanje letakov, deputacije in zastopstva ter pošiljanje raznih brzojavk, vse v imenu narodnega bloka, a brez naše vednosti in odobrenja) in z zlorabljanjem v strankarsko politične namene (glej Našo Misel št. 8-9) razbili enotni Akademski narodni blok, kljub našim ponovnim pozivom, naj blok ostane pri svojih prvotnih namenih in načrtih.

S tem obveščamo javnost, da je vsaka nadaljnja akcija v imenu Akademskega narodnega bloka, zloraba tega imena.

Ljubljana, dne 3. maja 1939.

SKAD Danica, AKD Kladivo, DSKA Savica, AK Straža.

Živahnost v Belgradu

Zagrebski listi poročajo, da se te dni v Belgradu živahno shajajo prvaki združene opozicije in JNS ter se med seboj posvetujejo, kakor vele, z ozirom na politični položaj. Istočasno se je v Belgradu mudil zastopnik SDS prota Dušan Kemanovič, ki se je s prvakom SDS Milanom Kostom dolgo pogovarjal. Baje sta se menila o organizaciji Bosanske Krajine.

Železniško ravnanjstvo iz Subotice v Belgrad

Belgrad, 4. maja. m. V Belgrad se je preselilo danes subotičko železniško ravnanjstvo. Namesto železniškega ravnanjstva se je v Subotico preselil oddelek kontrole dohodkov. Razen tega se bo kot nadomestilo za izgubo železniškega ravnanjstva ustanovilo v Subotici učiteljske ter kmetijske in orožniška šola.

Opustošeni Escorial

Madrid, 4. maja. dl. Dopisniki tujih listov so obiskali slavni Escorial, v katerem je bilo »poveljstvo rdečih čet. Avguštni, ki so bili v escorialskem samostanu in katerih število je ob izbruhu državljanske vojne znašalo 108, so bili 6. avgusta 1936 aretirani in prepeljani v ječe v Madrid. Nad 70 od njih je bilo ustreljenih. Med njimi tudi član akademije p. Zarco, svetovno znani arabist p. Martinez Antuna in zgodovinar p. Garcia de la Fuente. Trije menihi so se sedaj zopet vrnili v samostan. Večina umetnin in tudi dragoceni rokopiši ter slavna dela iz knjižnice so izginili. Danes ni še mogoče povedati, kaj je bilo prodano in kaj je bilo uničeno.

Odmevi k Litvinovu

(Nadaljevanje s 1. strani)

podpori Amerike bila tako močna, da se ne nje ne njenih varovancev nihče ne bi upal napasti. Tako stanje v Evropi pa ne gre v račun Kominterni, ki je z vso močjo zainteresirana na tem, da se Evropa ne pomiri in da ne pride iz sedanja razburkanosti in vojne psihoze. Komunistem je najbolj zainteresiran na tem, da pride do vojske v Evropi, in sicer do nekake enakega merjenja moči obeh taborov, da bi uničenje in zmeda bila kar se da velika. Šele na razvalinah evropskih držav upa komunistem zavladati s svojo svetovno revolucijo.

Komunistični Sovjeti torej nimajo interesa podpirati angleški blok, ampak imajo celo več interesa, da podpreti Nemčijo, ki se zdi v tem dvoboju šibkejša. Vsekakor je zanimivo, da sta Nemčiji in Sovjetiji kljub navidezni borbi ves čas v najboljših trgovskih odnosih.

Iz interesov svetovne revolucije torej Stalinu ni po godu, da bi se pridružila Franciji in Angliji, ampak bi hotela ostati ob strani, ter pozneje požeti »adove« morebitnega evropskega klanja.

Sicer je pa dvomljivo, če bi bila pripravljena tudi izpolniti kako podpisano pogodbo. Kakor so komunisti pustili na cedilu Češko slovaško, ko je zašla v stisko — zanašajoč se na sovjetsko pomoč —, tako bi iz njih dosejanega zadržanja eode pustili na cedilu tudi Poljsko ali Rumunijo. Moskva se bo verjetno omejevala pri bodočem raz-

pletu evropske krize le na intrigriranje in hujskanje na vojsko, ne da bi sama bila pripravljena z vojaško silo priskočiti komu na pomoč.

Japonska:

»Litvinov ni mogel preprečiti zbližanja med Anglijo in Japonsko«

Pariz, 4. maja. c. »Information« poroča iz Tokia, da so začeli japonski mornariški krogi izvajati močan pritisk na vlado, da naj nikar ne gre predaleč v zavezništvo z Nemčijo in Italijo. Japonski mornariški krogi poudarjajo, da se Japonska ne bi mogla upirati angleški mornariški moči, ki bi jo podprla še mornarica Zedinjenih držav. List ve tudi povedati, da bo predsednik vlade baron Hiranuma te dni poklical k sebi nemškega in italijanskega veleposlanika in jima sporočil, da se Japonska ne more tesneje vezati na njuno evropsko politiko in da bo zaradi tega morala japonska zunanja politika kreniti na bolj samostojna pota.

List spravlja te dogodke tudi v zvezo z odstopom Litvinova, ker ni mogel preprečiti zbližanja med Anglijo in Japonsko.

Peklenški stroji v Angliji

London, 4. maja. AA. Havas: Nocoj so se v Concentriju pripetile spet tri eksplozije. Prva je nastala pred izložbo neke trgovine. Eksplozija je povzročila mnogo škode. Do druge eksplozije, ki je bila še močnejša, je prišlo v veliki dvorani družbe za proizvajanje plina. Tretji primer se je pripetil pred vrati zadržnega skladišča ravno v trenutku, ko je policija odkrila bombo in jo nameravala odstraniti.

„Hud pritisk na Poljsko“

Tako sodijo o nemški ponudbi severnim državam

Berlin, 4. maja. b. Tukajšnji politični krogi trdijo, da so nemški predlogi skandinavskim baltičnim državam za sklenitev nenapadalnega pakta zelo elastični. Nemčija želi skleniti dvostranske pogodbe s Švedsko, Dansko, Norveško in Finsko. Vse kaže, da se Nemčija ne namerava omejiti le na skandinavske države, marveč hoče slične pogodbe skleniti tudi z Nizozemsko, Estonsko, Latvijo. Z Litvo je pogodba že itak sklenjena, ker je bila pri odstopitvi memeljskega področja že vnešena v njo nenapadalna klavzula. Sporazum Nemčije z vsemi članicami baltškega bloka predstavlja vsaj psihološko hud pritisk na Poljsko.

Sestanek severnih držav

Stockholm, 4. maja. b. Štirje zunanji ministri severnih držav se bodo verjetno sestali v četrtak v Stockholmu ter proučili predlog Nemčije glede sklenitve nenapadalnega pakta. »Svenska Dagbladet« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da je ta predlog treba skrbno proučiti.

Besede, ki dvigajo

Medtem ko mednarodna politika razdvaja človeštvo v sovražne tabore, ko narodi pozabljajo, da so ena družina in pod različnimi gesli vsak zasleduje le svoje koristi, ne da bi mu bilo mar splošne blaginje sveta in njegove kulture, zasleduje Kristusova Cerkev nemoteno svoj veliki cilj, da bi vsi bili eno. V času, ko vsak nov govor evropskih državnikov le še bolj razburja strasti in množi strah, je vsaka beseda poglavarja katoliške Cerkve priča njene skrbi za blagor in edinstvo človeštva ter za njegove najvišje vrednote.

Te dni je imel papež Pij XII. nagovor na predstojnika kongregacije za širjenje krščanske vere in na njegove pomočnike in tovariše ter na voditelje misijonskega dela po vsem svetu. Med drugim je dejal:

»Tudi meni veljajo besede: še druge ovce imam, ki niso iz tega bleva; tudi tiste moram pripeljati in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda in en pastir. Zato molimo in se prizadevamo, da bi Bog odprl pot k blagru ogromni množici ljudi, ki še čerijo pod jarmom malikov in starodavnih zmot, da bi postali deležni blagonske krščanske vere. Zato je največje važnosti, da se vzgoji med belimi narodi duhovništvo njihove lastne krvi. Znano nam je, kako veliki so že sadovi tega dela, čeprav se mu postavljajo na pot hude ovire. Toda vse premaga gorečnost za tako veliko stvar, tako da moremo reči s pesnikom Virgilom: »In bolj in bolj rumeni polje zlate pšenice«. Prilika, ko slavimo petdesetletnico ogromne ustanove, ki si prizadeva za pokristjanjenje vseh narodov sveta po besedah sv. Pavla, da so vsa plemena enako poklicana, da postanejo deležna evangelija, veselega oznanila o božjem otroštvu vseh ljudi, ki so poklicani v enoto kraljestva pravice in miru ter večnega blaga, moramo to delo nadvse pohvaliti, potrditi in mu želeči čimdalje večji razvoj in napredek. Naši misijonarji pa naj nadaljujejo svoje delo z vsemi silami ter naj v času, ko na svetu tako zelo trpi resnica in gineva ljubezen, s svojim zgledom pokažejo, da narodi ne živijo zato, da bi se med seboj iz divjega sovraštva pobijali, ampak, da bi se združili v oni veri, ki vse veže z Bogom. Cilj, ki ga je človeški družbi dal Bog, je ljubezen, vzajemnost, mir in edinstvo. Naj bi vsi, ki nosijo krščansko ime, vzpodbudeni po vašem zgledu in nauku postali pravi bogonosci in kristonosci ter svetišča božjega Duha, kakor pravi sveti mučenik Ignacij. Tako se bo evangelij širil bolj in bolj in se bo krščanska vera okrepila tudi v tistih, v katerih je oslabela. Naše upanje in naša vera v moč božje besede pa ne bo nikoli ponehala.«

To so besede, iz katerih morejo kristjani, pa vsak kulturni človek črpati tolažbe, se navdušiti za človeka in človeštva vredne cilje in se zavesti, da smo vsi člani ene same božje družine. Iz drugih ust se take besede danes slišijo le redko.

Tudi Anglija ...

Isti list poroča, da je slične predloge poslala severnim državam tudi Anglija.

Danes ob 11. govori Beck

Varšava, 4. maja. AA. Pat: Govor, ki ga bo imel jutri ob 11 dopoldne v parlamentu zunanji minister Beck, bodo prenašale vse poljske radijske postaje in mnoge druge evropske in ameriške oddajnice. Poljske kratkovalovne radijske postaje bodo Beckov govor prenašale ob 13 v angleščini, ob 13.45 v francoščini, ob 14.30 pa v nemščini.

Evharistični kongres v Alžiru

Alžir, 4. maja. AA. Havas: Takoj po začetku evharističnega kongresa je papežev delegat kardinal Verdier imel v alžirski katedrali govor, v katerem je pozval k edinstvu vse narodnosti francoskega imperija. V teh težkih dneh, je dejal Verdier, moramo dati s svojo slovo zgled preplašenemu človeštvu. Ko bo svet videl slovo vaših sinov Francije, bo videl kako je treba služiti delu miru brez ozira na plemo, barvo in vero. Papeški legat kardinal Verdier je nato sprejel vernike v glavni dvorani nadškofijske palače in imel nanje velik nagovor. Slovesnosti sta prisostvovala tudi veliki mufti in veliki rabin.

Madžarski parlament razpuščen

Budimpešta, 4. maja. b. Danes ob 11 dopoldne je bil razpuščen madžarski parlament. Narodni poslanci so stoji poslušali Horthyjevo pismo o razpustu parlamenta ter mu priredili burne ovacije. S tem pismom je bila razpuščena samo poslanska zbornica, ker gosposki zbornici še ni potekel mandat.

Italija ponuja Egiptu nenapadalno pogodbo

Maršal Balbo na konferenci v Kairu

London, 4. maja. AA. Stefani: Italijanski poročnik v Kairu je povabil angleške veleposlanika Lampsona, glavnega poveljnika angleške vojske v Egiptu generala Gordona Finlisona ter poveljnika letalstva maršala Michela na sestanek z guvernerjem Libije maršalom Balbom, ki prispe v Kairo v ponedeljek. Ta vest je izzvala žive komentarje v egiptskih političnih krogih ter se med drugim smatra, da se bo na sestanku omenjenih osebnosti razpravljalo o vprašanju razmejitve med italijanskimi posestvi v Afriki in Egiptom. (Pred nekaj dnevi smo poročali o pismu italijanskega kralja egiptskemu kralju Faruku, da Italija nima zlih namenov do Egipta. Op. ured.)

Ciano-Ribbentrop

Tudi maršal Göring v Italiji

Rim, 4. maja. AA. Stefani: »Giornale d'Italia« piše o sestanku med Ciano in Ribbentropom in pravi, da bosta oba zunanja ministra proučila splošni položaj, potem pa vnovič potrdila vzajemnost Nemčije in Italije, ki so jo zadnje tedne tako jasno potrdili razni sestanki Hitlerja, Mussolinija, Ribbentropa in Ciana z zastopniki raznih evropskih držav. To pot, pravi list, bosta Ribbentrop in Ciano z vso potrebno točnostjo določila politiko držav osi Rim-Berlin nasproti demokratskim državam zahodne Evrope in nasproti Rooseveltu. Članek pravi na koncu, da bodo razgovori ob jezeru Como trajali dva dni.

London, 4. maja. b. »Times« in »Daily Telegraph« poročata iz Rima, da je obisk nemškega zunanje ministra von Ribbentropa namenjen v glavnem vprašanju Gdanske in Poljske. Nobena tajnost ni, da hoče Italija vplivati na zmernost Nemčije ter jo bo skušala pregovoriti, naj se ne spušča v kakšne podvige proti Poljski.

San Remo, 4. maja. c. Maršal Göring je nocoj v spremstvu svoje soproge prišel v San Remo, kjer se bo ustavil samo za nekaj dni, ker misli kmalu nato odpotovati naprej proti jugu. Poudarjajo, da je bivanje maršala Göringa v Italiji čisto zasebnega pomena in da bo ostal sedaj v Italiji 14 dni. Pred dnevi se je govorilo tudi o nadalje-

vanju posvetov nemškega in italijanskega generalnega štaba, ki bi se naj nadaljevali 5. maja v Benetkah. Na tem sestanku pa bi bili navzočni samo tehnični strokovnjaki in zato menijo, da maršalovo potovanje v Italijo najbrž ni v zvezi s tem sestankom.

Gafencu o svojih vtisih: „Sem optimist“

Rim, 4. maja. AA. Stefani: Preden je romunski minister za zun. zadeve Gafencu zapustil Rim, je dal predstavnikom tiska izjavo, v kateri je naglasil, da so njegovi obiski v evropskih prestolnicah imeli informativen namen ter da se vrača v Bukarešto popolnoma obveščen, ne da bi kjerkoli prevzel kakšnih obveznosti. V teku razgovorov z raznimi evropskimi državniki je dobil prepričanje, da se vsi zavedajo sedanjega položaja in nevarnosti, ki preti evropski omiki, ako bi nastala vojna. Iz vseh teh razlogov je on optimist. Na kraju je izrazil svoje iskrene želje, da bi bili odnosi med Romunijo in Italijo čim boljši ter pohvalil duh razumevanja in pravičnosti, ki vlada v Rimu.

Gafencu v Belgradu

Belgrad, 4. maja. m. Jutri zjutraj ob 9 prispe v Belgrad romunski zunanji minister Gafencu ter bo jutrišnji dan prebil v prestolnici. Dopoldne se bo G. Gafencu vpisal v maršalatu dvora v dvorske knjige, za tem pa bo obiskal zunanje ministra g. Aleksandra Cincar-Markovića. G. Marković bo vrnil obisk g. Gafencu popoldne ob 16.30. Romunski zunanji minister bo jutri popoldne obiskal tudi predsednika vlade ob 17. Ob 17.30 pa bo g. Gafencu obiskal jugoslovansko-romunsko ligo. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković bo vrnil romunskemu zunanjemu ministru obisk ob 18. Ob 20 prireja na čast romunskemu zunanjemu ministru Gafencu romunski veleposlanik večerjo v prostorih romunskega veleposlaništva. G. Gafencu bo tekom noči odpotoval iz Belgrada v Bukarešto.

Sprejem bana dr. Natlačena v Ormožu

Vatikansko glasilo opozarja tisk

Vatikansko mesto, 4. maja. dl. V uvodniku obravnava »Osservatore Romano« sedanjo gonjo po časopisju, ki se opaja po vseh evropskih državah in ki grozi, da bo zavzela hujše oblike, kakor do sedaj te vrste kampanje po časopisju v zadnjih dobah. Vatikansko glasilo se zavzema za to, da naj bi se tisk v vsaki deželi zavedal, da predstavlja pomembno silo in da je zato njegova dolžnost, zastopati koristi skupnosti. Tisk je četrta sila v državi. Njena služba nikakor ni v tem, da je le odmev ostalih treh sil, ampak se mora truditi, da razjasnjuje mednarodni položaj in ga ne slabša. Tisk ne sme igrati vloge gorečega papirja na sodu smodnika.

Berlin, 4. maja. AA. Reuter. Šest angleških državljani, ki živijo stalno v Nemčiji, je dobilo nalogo, da zapustijo Nemčijo do 14. maja. To je odgovor na podoben ukrep angleške vlade napram šestim nemškim državljanom. Med angleškimi državljani, ki bodo morali zapustiti Nemčijo, se nahajajo glavni dopisnik »Daily Telegraph«, trije trgovci, en inženir in en profesor.

Sprejem bana dr. Natlačena v Guštanju

Sprejem bana dr. Natlačena v Ljutomeru

Italijanski blagovni kredit naši državi

Včeraj smo po belgrajskih virih poročali o nemški ponudbi, da nam da Nemčija 200 milijonov mark blagovnih kreditov, katere bi odplačali z našim izvozom v 10 letih.

V zvezi s tem se je ponovno pojavila vest, da nam je podoben blagovni kredit ponudila tudi Italija in sicer že davno prej v znesku pol milijarde lir ali nad 1 milijardo din. Italijanske finančne skupine in banke nudijo to posojilo na 5 let z razmeroma ugodno obrestno mero. Toda Italijani zahtevajo, da se del tega uvoza plača z devizami, ker mora tudi Italija sama plačevati velik del svojega uvoza v surovinah in to predvsem pri onih surovinah, ki bi prišle v poštev za industrijske izdelke, katere naj bi Italija prodajala nam. To je razumljiva italijanska zahteva. Doznajajo se podrobnosti, po katerih Italijani zahtevajo samo 20%, da jim vrnemo v devizah.

Francoske carinske ugodnosti za naš uvoz

Francoski službeni list »Journal Officiel« objavljajo odlok francoske vlade, na podlagi katerega so odobrene naslednje francoske carinske bonifikacije (vrnitev carin) za te-le predmete našega uvoza v Francijo:

Klavni konji 60 frankov za 1 stot (velja za kontingent 4000 konj), suhe klobasice in salama 420 frankov za stot (za količino 200 met. stotov), sveže in suhe češnje, 80 frankov in manj na 500 kg, in suhe češnje v škatljah in zabojih brez oziroma na velikost 8250 frankov za stot (pri količini 10.000 met. stotov), navadni les, tesan ali rezan 20 frankov za tono (pri količini 65.000 ton), in celulozna (lesna) kaša, suha, kemična 13 frankov za stot (pri količini 80.000 met. stotov).

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20. uri

Deklica iz predmestja

(Shirley Temple)

briljantna francoska umetnica

Krivec

Kompensacije za izvoz lastnih industrijskih proizvodov

Narodna banka objavlja naslednje obvestilo:

V namen, da se da domačim industrijskim podjetjem možnost dopolnitve preskrbe s surovinami iz neklirinskih držav tudi nad rednim kontingentom, katerega jim za tekoče leto odobri odbor za uvoz, je finančni minister pooblastil odbor za uvoz pri Narodni banki, da lahko daje odobritve istodostotno kompenzacijo podjetjem, ki uvažajo industrijske surovine iz deviznih držav in istočasno izvažajo v devizne države lastne proizvode, nastale od uvoženih surovin.

Domačim podjetjem, ki imajo možnost izvoza v devizne države za svoje lastne gotovo proizvode ali proizvedene iz domačih surovin, bo obravnaval odbor za uvoz pri Narodni banki kompenzacije samo do višine 50 odstotkov njihovega izvoza omenjenih predmetov v neklirinski države. Ostane izvoznikiški deviz »morajo« podjetja vnesti v državo in ponuditi Narodni banki v odkup po službenem tečaju četrtino vsega izvoza, drugo četrtino pa lahko prodajo na borzi po prostem tečaju.

Zaradi tega mora izvoznik (industrijsko podjetje), ki mora biti istočasno tudi uvoznik, pod pogojem, da ima predhodno odobrenje Narodne banke za kompenzacijo, od dobljenih deviz od izvoza porabiti v prvem primeru sto odstotkov, v drugem pa 50 odstotkov za plačilo nabavljenih surovin v inozemstvu. Prošnje za omenjene kompenzacije z vsemi potrebnimi podatki, bodo predlagali odboru za uvoz pri Narodni banki pooblašeni zavodi pred vložitvijo prošnje za uvoz kontrolirane surovine.

V kolikor bi se uvoz vršil pred izvozom lastnih proizvodov od prilike vložitve prošnje za odobrenje uvoza, se bodo pooblašeni zavodi obvezali Narodni banki, da bodo v primeru, če bo določena roka ne pride do izvoza, odnosno če se kompenzacija ne opravi na način v kompenzacijski odločbi, položili deset odstotkov od zneska kompenzacij v korist sklada za premijiranje izvoza.

Obdavčenje 13 plače

Ministrstvo financ, oddelek za davke, je dostavilo vsem finančnim ravnatelstvom in davčnim upravam naslednji odlok:

Zveza zavarovalnih družb kraljevine Jugoslavije se je obrnila na oddelek za davke s predstavo, v kateri navaja, da davčne uprave ne postopajo enako ob priliki obračunavanja uslužbenškega davka na 13. plačo, t. j. brez oziroma na to, ali je 13. plača pogodbeno dogovorjena ali ne, zaračunavajo uslužbenški davek po čl. 96. zak. o neposrednih davkih. Zato je izdal oddelek za davke naslednje navodilo: Po točki 2 čl. 91 pravilnika k zakonu o neposrednih davkih se razumejo pod ponavljajočimi se dohodki vsi ponavljajoči se prejemki in ponavljajoče se koristi, ki so na kakršenkoli način vnaprej ugotovljene s stalno vsoto in se ponavljajo dnevno, tedensko, mesečno ali v drugih razdobjih v enem davčnem letu. Iz te odredbe izhaja, da ima tudi 13. plača značaj ponavljajočega se dohodka, v kolikor je pogodbeno dogovorjena in se izplačuje vsako leto in je zato potrjena plačilu uslužbenškega davka po čl. 95 zakona o neposrednih davkih.

Toda 13. plača, katere izplačilo ni pogodbeno vnaprej določeno, nima značaja ponavljajočega se dohodka, ampak kot dohodek od časa do časa in kot taka je potrjena plačilu uslužbenškega davka po čl. 96 zakona o neposrednih davkih.

Trgovinska pogajanja s Poljsko. V kratkem se ima sestati na redno zasedanje jugoslovansko-nemški mešani zbor. Takoj po zaključku tega zasedanja je pričakovati, da se bodo začela trgovinska pogajanja s Poljsko. Ta pogajanja bi med drugim ponovno obravnavala vprašanja plačilnega prometa in blagovne izmenjave z namenom, da se medsebojni blagovni promet v znatnejši meri poveča.

Železniški tečaji. Od 1. maja dalje veljajo na naših državnih železnicah naslednji tečaji: holandski goidinar 24 din, nemška marka 17,95, zlati frank 14,50, madžarski pengő 12,85, švicarski fr. 10,10, poljski zlot 8,45, italijanska lira 2,38, češkoslovaška kropa 1,53, belgijski frank 1,52, francoski fran 1,23, bolgarski lev 0,55, grška dragma 0,41 in romunski lej 0,35 din.

Likvidacija. Na svojem običnem zboru je sklenila delniška družba Mautnerja Edmunda v Navem Sadu svojo likvidacijo. Terjatve do te družbe (Mautner Edmund, jugoslovanska d. d. za proizvodnjo in trgovino s semenji).

Po dolgem času se boste zopet enkrat imenitno zabavali obenem pa imeli velik glasbeni užitek pri prekrasnem vefeilmu, ki je imel po vsem svetu senzacijske uspehi

Dekle in njenih 100

Rino Union Tel. 22-21 Liszt: Druga rapsodija, Čajkovski: Peta simfonija, Mozart: Aleluja, Verdi: Traviata

V filmu predvaja orkester newyorške filharm. naslednje skladbe: Wagner: Lohengrin, Liszt: Druga rapsodija, Čajkovski: Peta simfonija, Mozart: Aleluja, Verdi: Traviata

Diana Derbin in najslavnejši svetovni dirigent in koncertni mojster, zaročenec Grete Garbo

Leopold Stokowsky

Danes premiera! — Predstave ob 16. in 21. uri

Gospodarstvo

Naše združništvo

Pred občnim zborom Združne zveze

V ponedeljek, dne 8. aprila, ob 10. dopoldne bo v Francišanski dvorani v Ljubljani redna glavna skupščina Združne zveze v Ljubljani, o katerem sklicanju smo že poročali.

Iz poročil za ta občni zbor posnemamo, da se je lani število zvezniških članic povečalo od 707 na 726. V teku leta je pristopilo 36 zadrug, odpadlo pa jih je 17.

Po vrstah zadrug je znašalo število članic na koncu leta 1938 (v oklepajih podatki za 1937): kreditne zadruge 338 (336), nabavne in prodajne 95 (91), mlekarke 40 (37), živinorejske 62 (62), kmetijskorojne 43 (43), vinarske 10 (9), zadrugne elektrarne 24 (23), stavbinske 39 (35), obrtne 27 (29), vodovodne 20 (13), razne za-

druge 24 (25) in osrednje zadruge 4 (4). Iz tega pregleda je razvidno, da se je najbolj povečalo število vodovodnih in stavbinskih zadrug, ker je za take gospodarske namene zadruge najboljše podjetniška oblika. Zmanjšalo pa se je število obrtnih zadrug, ker obrtne zadruge z ozirom na novi zadrugi zakon ali likvidirajo ali pa se presnavljajo v družbe z omejeno zavezo.

Po okoliših okrožnih kot trgovinskih sodišč, kjer se vodijo zadrugi registri, je naraslo število članic področju ljubljanskega okrožnega sodišča od 291 na 300, na področju novomeškega okrožnega sodišča od 107 na 111, v območju mariborskega okrožnega sodišča od 168 na 170 in celjskega od 121 na 125. V ostalih banovinah je število zvezniških članic ostalo neizpremenjeno: 20.

Cene v marcu

Po računih naše Narodne banke se je indeks cen na debelo zvišal od februarja na marec od 76,6 na 76,9. Pri tem je treba upoštevati, da so za podlago kot 100 vzete cene iz leta 1926 za 55 proizvodov. Zvišanje indeksa cen je malenkostno. Lani se je od februarja na marec indeks cen na debelo zmanjšal od 79,9 na 78,6.

V naslednjem podajamo primerjavo indeksov cen v najvažnejših državah za marec lanskega leta, nadalje za februar in marec 1939, v kolikor so bili razpoložljivi podatki. Podatke smo vzeli iz najnovejšega statističnega mesečnika Zveze narodov (za april) in so vsi podatki izračunani na enotni podlagi: cene leta 1939 so vzete kot 100: marec 1938 febr. 1939 marec 1939

USA	83,7	80,7	—
Anglija (B. of Trade)	91,2	84,8	84,6
(Economist)	80,2	74,6	75,1
Francija	101,1	109,3	108,9
Nemčija	77,1	77,6	—
Italija	98,3	101,9	102,1
Belgija	75,7	70,4	70,5
Holandija	73,4	70,4	70,5
Švica	76,6	74,5	74,6

Iz tega pregleda je razvidno, da se cene v Nemčiji od lanskega leta sem niso dosti izpremenile, kar je pripisovati celotnemu sistemu diriranja cen. Italija ne izkazuje tolike nempeničnosti v cenah, ker italijanski indeks cen stalno narašča. Večje pa so izpremembe v državah s svobodnim trgovim in tudi pri nas. Vendar je kriza v marcu prešla brez posebnih posledic na blagovnih tržiščih, kar kažejo navedene številke.

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Italijanska zunanja trgovina

V prvih treh mesecih t. l. je znašal uvoz v Italijo (vštevši tudi italijanska posestva in kolonije) 3.138,4 milij. lir (lani v istem času 2.401,3), izvoz pa 2.522,5 (2.392,16) milij. lir. Če pa izvažamo italijanske kolonije in posestva, je znašal uvoz v prvih treh mesecih letos 3.072,7 (lani pa 2.337,2) milij. lir, izvoz pa 1.914,16 (1.860,8) milij. lir. Pasivnost italijanske zunanje trgovine se je

torej povečala od 476,4 na 1.158,6 milij. lir.

Italijanska trgovina z Jugoslavijo je zabeležila te-le rezultate (po italijanski statistiki): uvoz iz Jugoslavije 35,7 (48,2), izvoz v Jugoslavijo 70,3 (53,15) milij. lir.

Od vsega italijanskega uvoza lesa v prvih 3 mesecih letos v količini 91.772 ton je prišlo iz naše države 55.333 ton, iz Romunije 11.779 ton, iz severnoameriških Zedinjenih držav 9.521 ton.

Nadalje je Italija uvozila v prvih 3 mesecih letos naslednje predmete v večjih količinah iz naše države: 13 ton pšenice, 294 met. stotov oljnatih semen, 8 stot. železa, 5.856 ton premoga (od skupnega uvoza 2.007,938 ton) in 55.333 ton lesa.

Izvažala pa je Italija k nam: 40 stotov sira, 6.487 ton riža, 32.698 stotov južnega sadja, 1.785 stotov bombažnih tkanin, 616 stotov volnenih tkanin, 277.330 kg umetnih tkanin in 715 met. stotov strojev.

Izkazi emisij bank

Francoska banka. Izkaz Francoske banke za 20. april kaže v primeri z izkazom za 13. april povečanje zlatega zaklada za 5. milijard frankov na 92.266 milij. frankov. Teh 5 milijard frankov zlata je nakazal francoski devizni izravnalni sklad. S tem so se rezerve francoskega zlata v inozemstvu znatno povečale. Tudi je tehnična pozicija franka dobra in mora izravnalni sklad stalno intervenirati, da frank v primeri z dolarjem in funtom ne bi preveč zrastle. Obtok bankovcev se je od 13. do 20. aprila povečal za 946 na 123.064 milij. frankov.

Holandska banka kaže v dobi od 17. do 21. aprila zmanjšanje zlatega zaklada za 21,82 milij. frankov na 1.226,05 milij. frankov. Istočasno se je obtok bankovcev zmanjšal za 4,02 na 1.036,76 milijonov goidinarjev, kar je že nekaj tednov sem neopažen pojav.

Švicarska Narodna banka. Obtok bankovcev se je povečal od 22. do 29. aprila za 56,7 na 1.772,8 milij. frankov, istočasno pa se padle naložbe na žirovni račun in so se povečala posojila banke. Odtok zlata je znašal samo 3,8 milij. frankov.

Iz konzularne službe. G. Ivan Premru je postavljen za častnega nemškega vicekonzula na Sušaku. — Za madžarskega konzula v Zagrebu je namesto g. dr. Antoine de Ullein-Reviczky postavljen g. dr. Ladislav Bartok. — Nemški konzulat v Zagrebu je povišan v generalni konzulat ter je za generalnega konzula postavljen doseđani nemški konzul v Zagrebu g. dr. Alfred Freund. Službeno območje novega generalnega konzulata obsega vso savsko banovino.

KINO SLOGA tel. 27-30

DANES PREMIERA!

Ob 16., 19. in 21. uri.

Vesela in zabavna komedija po istoimenskem romanu W. Sawitzkega

V glavni vlogi: RICHARD ROMANOVSKY, THEO LINGEN, SABINA PETERS, IDA WÜST

PENZIION FILODA

Spremembe žel. voznega reda

Z novim voznim redom, ki stopi v veljavo dne 15. maja t. l., je železniška uprava na področju bivše mariborske oblasti uvedla nekatere važne spremembe in vpostavlila tudi nekatere nove zveze ter na ta način z velikim razumevanjem ugodila vsaj najvažnejšim potrebam našega naraščajočega železniškega prometa in upoštevala prizadevanja naših gospodarskih in turistikoprometnih ustanov, predvsem Turistikoprometne zveze »Putnika« v Mariboru.

Velikega pomena je uvedba z direktnimi vagoni II. in III. razreda med Mariborom in Belgradom, s čemur bi potnikom prihranjen neprijetnost prestopanja in čakanja v Zidanem mostu ali v Zagrebu. Direktni vagon bo vozil iz Maribora s potniškim vlakom zvečer ob 20.55, prihod v Zidanem most ob 23.19, odhod iz Zidanega mosta z brzovlakom ob 23.19, prihod v Belgrad ob 8.40. V obratni smeri bo vozil direktni vagon iz Belgrada s brzovlakom zvečer ob 20.58, prihod v Zidanem most ob 6.21, odhod iz Zidanega mosta s potniškim vlakom ob 7.02, prihod v Maribor ob 9.13. Med Zidanim mostom in Belgradom in obratno lahko potniki uporabijo tudi spalni voz.

Važna je tudi uvedba nočnega potniškega vlaka iz Maribora do Celja. Ta vlak bo odhajal iz Maribora ob 23.40, s prihodom v Celje 1.13. S tem bo velikemu številu okoličanov omogočen obisk gledaliških predstav in drugih večernih kulturnih ter ostalih prireditvev v Mariboru in po končanih prireditvah povratek domov.

Savinjska in Melnijska dolina dobita tretjo in zelo važno direktno zvezo med Celjem in Dravogradom v zgodnjih dopoldanskih urah. Vlak bo odhajal iz Celja ob 12.35, s prihodom v Dravograd ob 15.10, kjer dobi zvezo proti Mariboru. V nasprotni smeri odhaja vlak iz Dravograda ob 12.10,

s prihodom v Celje ob 14.50, kjer dobi zvezo na brzovlake proti Mariboru, kakor tudi proti Ljubljani in Zagrebu.

Pomembne spremembe je uvedla železniška uprava tudi v prometu z našim Prekmurjem. Vpostavljen je nova nočna zveza med Ormožem in Mursko Sobotno. Vlak odhaja iz Ormoža ob 22.51 in prihaja v Mursko Sobotno ob 0.17; v obratni smeri odhaja iz Murske Sobotne ob 0.38 in prihaja v Ormož ob 2.06. Iz Lutomerja ima vlak tudi zvezo od in do Gornje Radgone. Najvažnejše pa je, da je s to novo zvezo prebivalcem iz Murske Sobotne in iz Prekmurja sedaj dana možnost, da ponoči odnosno jutraj odpotujejo od doma v Maribor, Ljubljano ali Zagreb, da tam preko dneva opravijo svoje posle in da se še istega dne zvečer vrnejo domov.

Druga pomembna in koristna novost je uvedba jutranjega vlaka med Ormožem in Mursko Sobotno. Ta vlak bo vozil pa sledečem voznem redu: Ormož odhod 5.14, Lutomer prihod 6.02, odhod 6.48, Murska Sobotna prihod 7.31; v obratni smeri: Murska Sobotna odhod 7.08, Lutomer prihod 7.46, odhod 8.12, Ormož prihod 9.03. Ta vlak bo med drugim zelo važen za dijake, ki iz krajev ob omenjeni progi obiskujejo šole v Murski Soboti, pa tudi za ostalo prebivalstvo, ki želi v Murski Soboti pravočasno opraviti svoje posle na uradih in drugje.

Razen tega predvideva novi letni vozni red, ki stopi v veljavo s 15. majem še nekatere druge manjše spremembe, ki jih bo potujoče občinstvo z veseljem pozdravilo. Železniški upravi gre polno priznanje za njeno vsestransko razumevanje za naraščajoče potrebe železniškega prometa ob naši severni meji, katerim skuša ugoditi do skrajnih mej danih možnosti.

Borze

Dne 4. maja 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,70—13,90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 32,25 blago, v Belgradu 31,65—32,35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.171.634 din, v Belgradu 5.199.000 din.

V elektrih je bilo v Belgradu prometa 922.000 dinarjev.

Ljubljana — Tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2357,20—2395,20
Berlin 100 mark	1777,32—1795,08
Bruselj 100 belg.	752,00—764,00
Curih 100 frankov	995,00—1005,00
London 1 funt	206,87—210,07
Newyork 100 dolarjev	4401,75—4461,75
Pariz 100 frankov	116,82—119,12
Trst 100 lir	232,70—235,80

Curih. Belgrad 10, Pariz 11,7975, London 20,85125, New York 445,375, Bruselj 75,80, Milan 23,425, Amsterdam 237,55, Berlin 178,65, Stockholm 107,40, Oslo 104,75, Kopenhagen 93,05, Sofija 5,40, Varšava 83,75, Budimpešta 87, Atene 3,90, Carigrad 3,60, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,19, Buenos-Aires 103,5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 444—447

v Zagrebu 445—450

v Belgradu 448—449

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. pos. 98—99,50, agr. 60—61, vojna škoda promptna 444 do 447, begl. obvez. 85,50—87,50, dalm. agr. 85,50 do 86,50, 8% Bler. pos. 90—100, 7% Bler. pos. 90—91, 7% pos. Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. pos. 98—99.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98,50—100, vojna škoda promptna 445 do 450, dalm. agrarji 86 blago, 4% severni agrarji 90,50 blago, 7% Blerovo posojilo 90—90,50 (90), 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98,50 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 214—215 (215), Trboveljska 178 blago, Gutman 35—40, Sladk. tov. Osijek 90 blago, Isia 25 denar, Jadr. plovlb 350 blago.

Belgrad. Državni papirji 99,25 denar, agrarji 59 denar, vojna škoda promptna 448—449, begl. obveznice 87,50—88, dalm. agrarji 86 do 86,25 (86,25), 4% severni agrarji 59,25—60 (59,75), 8% Blerovo posojilo 98,50—99,50, 7% Blerovo posojilo 90,50—91 (90,50), 7% stab. posojilo 98,50 denar (99). — Delnice: Narodna banka 7400 do 7450, Priv. agrarna banka 210—212 (211 drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Otrobi bač. juta vreče 115—117, erem. juta vreče 108—110, ban. juta vreče 106 do 108. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Plemenski sejem za bika mariadvorske pasme v Smartnem ob Paki dne 3. maja. Na sejem je bilo prignanih 29 bikov od članov živinorejske selekcijske zveze za belo govedo v Mariboru. Nakupilo se je 21 bikov za selekcijske zveze in občine gornjegrajskega, dravogradskega in slovenjegrajskega okraja, in sicer po ceni 5 do 8 din za kg žive teže. Plemenski material je bil srednje dober, vendar precej boljši od prejšnjih let, kar je znak uspešnega delovanja selekcijske organizacije.

Živinski sejmi

Živinski sejem na Vidmu-Dobrepolje, okraj Kočevje, dne 1. maja. Cene: voli I. vrste 5,50—5,75, II. vrste 5—5,50, junici in telice 4—5, krave 3,50—4,50, teleta 5,50—6 din kg žive teže. Mladi prašički 150—200 din komad.

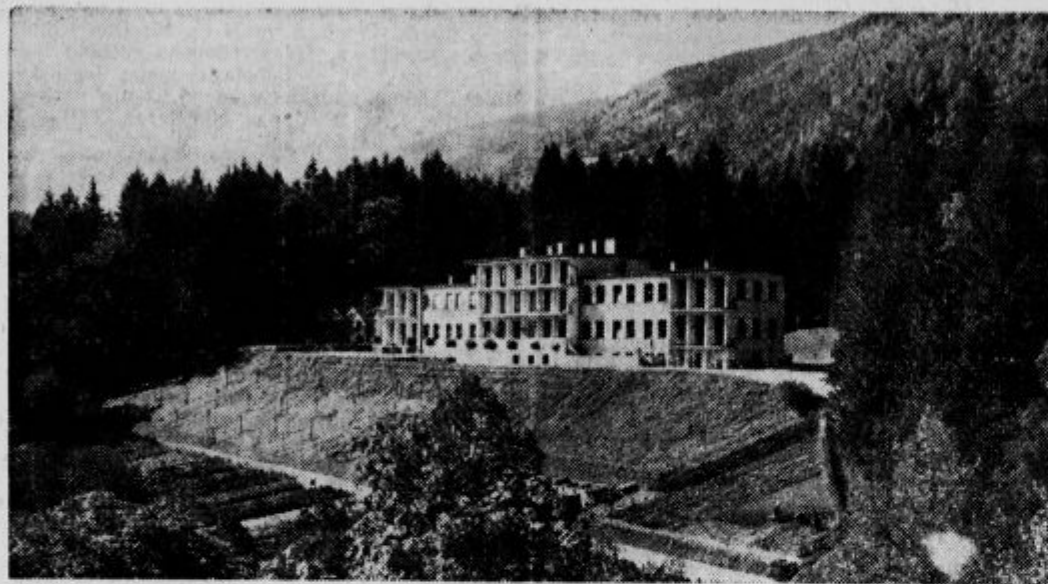
Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 1. maja t. l. Dogov: 40 volov, 30 krav, 9 telet, 2 junici, 2 bika, 194 svinj in 154 prašičev. Prodanih je bilo: 37 volov, 12 krav, 9 telet, 1 junica, 2 bika, 96 svinj in 68 prašičev. — Cene so bile naslednje: voli: I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50; telice: I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50; krave: I. vrste 5, II. vrste 4,50, III. vrste 4; teleta: I. vrste 7, II. vrste 6; prašiči: špeharji 9,50, pršutarji 8—9,50 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste, prednji del 10, zadnji del 12, II. vrste, prednji del 9, zadnji del 11, III. vrste, prednji del 8, zadnji del 10; svinjina 14—16, slanina, suha 22—24, svinjska mast 19, čisti mast 22—24, volna: neoprana 24—26, oprana 34—36; surove kože: govoreje 8—10, telečje 10—12, svinjske 4—6 din kg. — Kmetijski pridelki na debelo od 50 kg navzgor. Pšenica 190, ječmen 200, rž 185, oves 180, koruza 145, fižol 300—400, krompir 74—100, lucerna 2800, seno 75, slama 45; moka: pšenična 260—300, ržena 275, ajdova 400, koruzni zdrob 250 din 100 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Murski Soboti dne 2. maja 1939. Biki: I. vrste 4, II. vrste 3,50, III. vrste 3; telice: I. vrste 4, II. vrste 3,50; krave: I. vrste 3, II. vrste 2, III. vrste 1,50; teleta: I. vrste 4,50, II. vrste 4; prašiči: špeharji 10, pršutarji 8 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 12, II. vrste 10, svinjina 14—15, slanina 16—17, svinjska mast 16, surove kože: govoreje 8—10, telečje 9, svinjske 7 din kg. — Pšenica 150, ječmen 160, rž 140, oves 150, koruza 130, fižol 190, krompir 60, seno 60—70, slama 35. moka: pšenična 260—350, koruzna 240 din 100 kg. Mleko 1,50 dinarjev liter.

Prosvetni dom na Prevaljah — kulturna zahteva!

Ali je naš narod zdrav:

Umrljivost za jetiko v Sloveniji pada

Zdravilišče Topolšica

Od leta 1921 naprej pada v Sloveniji število smrti zaradi jetike. To padanje je stalno. Podatki iz drugih banovin in državi niso zbrani, ali pa vsaj niso tako jasni, vsekakor pa drži, da je v drugih delih naše države umrljivost za jetiko mnogo večja kot pa v Sloveniji. V Sloveniji je v triletnem obdobju 1921—1923 umrlo za jetiko povprečno 2760 oseb na leto, v triletnem 1932—1935 pa povprečno le še 1892 oseb. Umrljivost se je zmanjšala od 238 na 162 smrtnih primerov na 100.000 prebivalcev.

To je tako zmanjšanje, da je jetika v Sloveniji po l. 1929 prenehala biti najštevilnejši vzrok smrti in se je začela umikati drugim boleznim.

Umrljivost za jetiko je v zadnjih letih največja še v okrajih Ptuj, Dolnja Lendava in Murska Sobota. V teh okrajih presega umrljivost za jetiko še zmeraj število 200 na 100.000 prebivalcev. V zdravstvenem oziru sta sploh okraja Ptuj in Dolnja Lendava najslabša v Sloveniji. Najmanjša pa je umrljivost v okrajih Logatec, Radovljica in Ljubljana-okolica, kjer je manjša od 100 na 100.000 prebivalcev in je torej že blizu umrljivosti, ki jo najdemo v naprednejših deželah v Evropi.

Kje je umrljivost za jetiko najbolj padla

Najobčutnejša pa je umrljivost za jetiko v zadnjih 20 letih padla na ozemlju bivše Kranjske zahodno od Litijske. To so posebno okraji Litijska, Logatec, Ljubljana-okolica, Kamnik, Škofja Loka, Kranj in Radovljica.

V teh okrajih se je umrljivost v sorazmerno kratkem času zmanjšala za 57 odstotkov, najmanjša zmanjšanja pa kažejo okraja Maribor levi in desni breg in okraj Ljutomer, kjer se ni umrljivost zmanjšala niti za 20 odstotkov.

Tako je umrljivost za jetiko v Sloveniji znašala v triletnem 1921—1923 v okraju Logatec še 251, v triletnem 1932—1935 pa je padla že na 89, v okraju Radovljica v prvem triletnem 253, v drugem samo še 97, v okraju Ljubljana-okolica 260 in v drugem 96, v mestu Ljubljani pa je umrljivost v prvem triletnem znašala še 209, v drugem triletnem pa je padla že na 59 (računano na 100.000 prebivalcev).

Najmanjša je umrljivost v Ljubljani

Zanimivo je tudi, da imajo mesta v Sloveniji manjšo umrljivost za jetiko kot pa podeželski okraji. Med mesti pa je umrljivost za jetiko zopet najmanjša v Ljubljani, kjer je padla v triletnem 1932—1935 na 85 na 100.000 oseb, dočim je najvišja v Celju, kjer je umrljivost za jetiko v istem razdobju znašala še 136 na 100.000 oseb. Tako se je tudi na tem primeru ponovno izkazalo, da ni res, da bi bila Ljubljana nezdruženo mesto ali pa da bi bila njena klima neugodna.

Padec jetike - posledica visoke kulturne stopnje

Ves ta razvoj uspešne borbe proti jetiki moramo v Sloveniji pripisovati celi vrsti činiteljev, predvsem pa moramo omeniti, da je zavora strahnega razsajanja te bolezni posebno med mladino nastala zaradi naše splošne prosvetne, socialne in gospodarske obnove, ki smo si jo ustvarili v zad-

njih 20 letih. Statistično je ugotovljeno, da jetika v Sloveniji pada v splošnem hitro, v nekaterih okrajih pa rapidno. Vse to pa je le plod vztrajnega in plodnega dela na socialnem in prosvetnem polju. Ravno v tej borbi proti jetiki se je izkazalo, da kultura dviga zdravstveno zavest ljudstva, z dviganjem zdravstvene zavesti pa pada jetika kot najznačilnejša bolezen človeške družbe. S širjenjem socialne kulture in socialne zavesti smo dvignili stanje našega delavstva, ki se mora v zdravem in dovolj obsežnem stanovanju uspešno zavarovati pred vsemi posledicami težkega in nevarnega dela, na podeželju so poleg prosvetnih društev mnogo storile v tem oziru posebno naše šole, smotno delo za gospodarski dvig našega ljudstva pa je omogočilo obstoj in razvoj raznih zaščitnih ustanov.

Ta splošni ugodni razvoj pa je mogel podpreti borbo proti jetiki le na široko, potrebna pa je še zmeraj tudi podrobna zdravniška zaščita, ki se mora med ljudstvom širiti z zdravstvenim poukom in z odstranjevanjem vseh vplivov. Tako deluje med nami že več protijetičnih dispanzerjev in njihovo delo čuti ves narod kot veliko blagodat. Toda tudi to delo mora biti silno podrobno organizirano in proučeno. Tako delujeta v Celju in Mariboru dva protijetična dispanzerja, vendar pa je padec umrljivosti ravno v teh dveh delih Slovenije minimalen. Nasprotno pa je padec umrljivosti ogromen ravno v Ljubljani in bi bilo zopet težko trditi, da samo zaradi delovanja protijetičnega dispanzerja. Statistika ne dovoljuje nobenih drznih zaključkov, z gotovostjo pa pokaže: v manj kulturnih predelih pada jetika mnogo bolj počasi kakor pa v kulturnih. Številke nam pa tudi povedo, da pri nas ni prav nič drugače kot pa povsod drugod po svetu in da so največji vzroki širjenja jetike tile: kulturna in gospodarska zaostalost, revščina in alkoholizem.

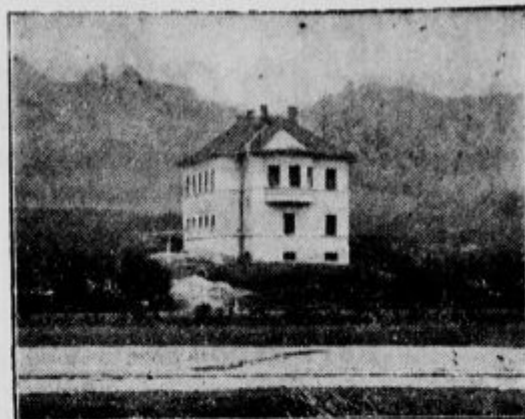
O vzrokih širjenja tuberkulozne infekcije med slovenskim ljudstvom se ne da sklepati iz uradnih statističnih podatkov o umrljivosti za tuberkulozo. Podatkov o številu tuberkulozno bolnih nimamo; imajo jih samo razne bolniške blagajne in

pa bolnišnice. V letu 1936 je bilo v vsej Sloveniji v bolnišnicah 3472 bolnikov s pljučno tuberkulozo (od teh v tretjem štadiju 1000) in 597 bolnikov s kostno tuberkulozo.

Nekaj števil

V bolniški blagajni OUZD v Ljubljani je bilo v letu 1933 med 75.564 zavarovanci 981 bolnikov s pljučno tuberkulozo in 138 s tuberkulozo ostalih organov. Skupaj torej 1119 bolnikov, torej 1,5% tuberkuloznih bolnikov. Nadaljnji nakazovalec za razširjenost tuberkuloze med prebivalstvom je okuženost, ki pa ima le bolj relativno, primerjalno vrednost. Med 3125 preiskanimi šolskimi otroki v kranjskem in radovljiškem okraju znaša okuženost 27%, v murskosoboškem okraju med 3011 preiskanimi šolskimi otroki 34% in v dolnjelendavskem okraju med 2558 preiskanimi otroki pa 40%. Najmanjša okuženost je pri Sv. Križu nad Jesenicami in sicer 5%, najvišja pa v Odrancih in v Dobrovniku v Prekmurju, kjer znaša celo 58%.

V zadnjih letih je v Ljubljani umrlo za tuberkulozo največ oseb, ki so bile zaposlene v raznih obratih in industrijah, domačinov pa največ iz uradniškega stanu in na tretjo stopnjo pridejo nekvalificirani delavci. Od svetovne vojne naprej je umrljivost za tuberkulozo v Ljubljani stalno padala, ustavila se je v letih od 1931—1934 zaradi krize na isti višini, v letu 1935 pa je padla

Zdravstveni dom v Rogatecu

na zelo nizko stopnjo in se je v letu 1936 tudi obdržala na isti stopnji. Stanovanjske prilike so v Ljubljani še zmeraj največji vzrok bolezni, vendar pa umrljivost za jetiko v Ljubljani tako pada, da se mesto bliža stopnji, ki je navadna le v najbolj zdravih mestih. Ko bo pa mesto dobilo še posebno bolnišnico za primere odprte tuberkuloze, ki so posebno nevarni svoji okolici, tedaj se bodo zdravstvene razmere še zboljšale.

Protituberkulozni boj v Sloveniji pa je šele v svojih začetkih. Organizacija protituberkulozne borbe je samo še vprašanje časa, ker je higienska organizacija v Sloveniji že dobro izpeljana. Najuspešnejše sredstvo, ustanovitev novih protituberkuloznih dispanzerjev se bo izvedla zlasti zaradi tega, ker se pri vrhovni državni upravi uveljavlja prizadevanje, da se poopravi krivice, ki so bile prizadejane higijenski službi v letih 1930—1935.

Najčistejša belina je
RADION
belina

Pridigar najslavnejše francoske cerkve umrl

Najboljši cerkveni govornik novega časa

V Parizu je umrl dominikanec p. Janvier, ki je bil 23 let pridigar v slavni francoski cerkvi Notre Dame v Parizu. Že kmalu po njegovih prvih nastopih na tej slavni prižnici so dejali o njem, da je drugi Lacordaire. S svojo besedo in globokomno sestavljenimi govori je znal tisoče in tisoče navdušiti za nauk Cerkve in njeno sveto poslanstvo. Ko so izšli prvi njegovi govori, je papež Pij X. pisal mogočnemu govorniku: »Vi ste prižnici v Notre Dame dali večji sijaj kot kdor koli od vaših prednikov.«

Pater Janvier se je rodil leta 1860 v škofiji Rennes na Bretonskem. Že v svojih študijskih letih je njegova izredna nadarjenost vzbujala pozornost. Že takrat se je pokazal ognjevitost in močnega govornika, bil pa je tudi bister filozof. V Inostu je bil posvečen v duhovnika. Leta 1901 ga je kardinal Richard naprosil, da bi prevzel postno pridigo v cerkvi Notre Dame v Parizu. Čez dve leti je bil imenovan za stalnega pridigarja te slavne katedrale. Od vsega početka je imel na-

bito cerkev poslušalcev. Je pa tudi z veliko pastirsko gorečnostjo skrbel, da so bili njegovi govori vedno sodobni, njegovo podajanje vedno novo. Tako nikdar ni postal vsakdanji. Njegova beseda je imela vpliv daleč izven zidov te katedrale. Vsako leto so izšle njegove pridige v knjigi, ki so prav tako vseh 23 let imele veliko odjemalcev in bralcev. Na svetno nedeljo leta 1923 pa je slavni pridigar napovedal, da se poslavlja s te prižnice in da bo na veliki petek zadnja njegova pridiga v cerkvi Notre Dame. Ob tej napovedi so mnogim poslušalcem stopile solze v oči. Na veliki petek pa je bila cerkev nabito polna, da zadnjega kotička. Pridiga je na vse napravila nepozaben vtis. Ko je priljubljeni pridigar hotel zapustiti prižnico, mu je množica poslušalcev priredila poslavljanje, da ga je p. Janvier mogel prekiniti le s tem, da je vernike pozval, naj skupno zapojejo »Mati žalostna je stalac. Vsa cerkev je pela to lepo postno pesem, priljubljeni pridigar pa je odhajal...

Pozneje je bil več let tajnik francoskega episkopata in je s tega mesta imel velik vpliv na marsikako važno odločitev. Najbolj pri srcu pa mu je bilo delo predsednika katoliških pisateljev in časnikarjev. Njegovi nagovori, ki jih je ob mesečnih sestankih ali ob duhovnih vajah imel na »može peres«, so uživali velik sloves. Sploh je bila njegova beseda do zadnjega mikavna. — Vest o smrti častitljivega starčka je po vsej Franciji vzbudila splošno žalost. Zgodovina bo pobožnega moža prištela med največje cerkvene govornike.

Darujte za VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija 1939

Naslov čekovnega računa je: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana — številka čekovnega računa je: 11.711.

Vatikan se pripravlja na protiletalsko obrambo

V nekem delu angleškega tiska so se razširile vesti, da tudi Vatikan gradi podzemeljske prostore kot zaklonišča za čas letalskih napadov. Nekateri listi so poročali celo, da si Vatikan namerava pod zemljo zgraditi take dvorane, ki bi začasno mogle služiti kot shrambe za dragocenosti in znamenitosti vatikanskih prostorov. V Vatikanu pa vse te vesti, ki so začle že tudi v izvenangleški tisk, zavračajo kot popolnoma prazne. Vatikanski umetnik in dragocenosti je toliko, da jih ni mogoče prenesti v kake kleti, mnogo pa je tudi takih, ki so neločljive od zidov — freske v Sikstinski kapeli, Raffaelove »stane« itd. Papež tudi za svojo osebno varnost ni ničesar odredil. Res pa je, da tudi Vatikan vestno in natančno izpolnjuje vse ukaze, ki jih izdajajo italijanske oblasti glede protiletalske obrambe Rima, kar se je zlasti pokazalo ob zadnjih protiletalskih vajah, ko je bila tudi Vatikanska država z Rimom vred vsa v temi. Papež Pij XII. je prav tako kot njegov prednik prepričan, da je kupola nad katedralo sv. Petra tako znamenit spomenik vesoljnega krščanstva, da si ni mogoče misliti, da bi kak civiliziran narod mogel uprizoriti bombni napad nanjo.

20 let živel z drobcem granate v srcu

Anglež James Cox izmes ta St. Budeaux v grofiji Devon je bil v svetovni vojni ranjen v prsa, zadela ga je granata. Ne njemu, ne zdravnikom pa takrat ni prišlo na misel, da mu je drobec zašel prav v srce. Živel je 20 let, ne da bi sploh čutil ta kosček železa v srcu. Lansko leto pa ga je srce začelo boleti, šel je v bolnišnico, kjer so odkrili vzrok njegovih nenadnih bolečin. Po nadvse težki operaciji so vzeli drobec granatnega, bil je dolg dva in pol centimetra. Operaciji se je posrečila in Cox je srečno živel še eno leto. Pred kratkim je umrl na posledicah rane na vratu, ki jo je imel tudi še iz svetovne vojne.

CISTEK

Kako se je prvi nastop ponesrečil

»Znaš vlogo?«

»Celo dve! Prav kot je zahteval gospod Roger. Niti ene več! Toda ti dve znam do pike, da se lahko zasmeem: Roberta in Raoula.«

»No, če ne igraš drugega ko Roberta hudiča in Hugenote, imaš teh dveh dovolj. Potlej boš imel časa več ko preveč, da se naučiš drugih oper. Spomin se izboljša z vajo. Priporočil ti bom sijajno metodo!«

Toda ni me poslušal. Mrmral je zmedene besede: »... Branilec Amboise... Da, rekla si, da, rekla si, da me ljubiš!« Ponavljal je vlogo. Prav je imel.

»Boš jutri tu, da mi boš dajal poguma?« mi je rekel in posnemal ploskanje najetih ploščkev.

»Če bom tu!... Med prvima dvema dejanjema. Nato se bom šel napraviti za svojega stražnika in bom prišel potlej k zadnjemu dejanju klicati tvoje ime. Slišal boš moj klic: »Cadenet! Cadenet!« Slišal ga boš, kakor sem zdajle tukaj! Saj poznaš, kako ploskam: ko kanon! Gromovito! Bil je vznihel.

Drugi dan se je kar naprej sprehal pred velikim gledališčem in s ponosom prebiral na oglasu besede: »Za prvi nastop gospoda Cadeneta, prvega tenorja, HUGENOTI, opera gospoda Scriba, glasba Meyerbeerova...« Kadar koli je zagledal črke svojega imena, je vzravnal svojo po-

stavico, kakor da bo njegovo čelo pravkar doseglo zvezde.

Ko je prišel večer, sem bil pri vходу za orkester, zraven vrat, da bi mogel kar najlaže oditi. Slišal sem, kako so stalni obiskovalci, gledališki abonenti vpraševali, kdo neki bi bil ta Cadenet, ki ga gledališka uprava zdaj prvič predstavlja havrskemu občinstvu. Preskrbeli so mu kratek življenjepis Cadeneta, sina iz dobre družine, nečaka višjega oficirja, je klical na odreke deske pokle z nepremagljivo silo. Baj je gospod Ambroise, ko ga je slišal na nekem koncertu, pulil las v obupu, da se tako sijajen glas ne izgubi v konservatoriju. Kratko in malo, vse je bilo v najboljšem teku. Dobra reklama, izvrstno narajena!

Zastor. Bil sem ginjen, ko da gre za predstavo, pri kateri nastopam jaz sam... Mi umetniki smo vam čudaki: ali smo si smrtni sovražniki med sabo ali pa razumemo bolje ko kdor koli atiske tovarišev in kadar njih srce bije v razburjenju, bije tudi naše. Njih strah — oh, za kulisami tako pogostna beseda! — je tudi naš strah.

Če po pravici povem, sem bil prepričan, da bo Cadenet dobil igro s sijajnim uspehom. Imeniten glas, mlad, nič hripavi... Čedna vloga — kajti človek ne bi mislil, kaj vse je od pripravnih vlog odvisno! Samo, da stopi na oder, pa bo uspeh!

Pripravil mu bom slavnosten prihod, sem si dejal. Dobrotnik mu bom (tako pravijo najetim ploskačem)! Pripravim dlani!

Zastor je torej dvignjen. Hugenote gotovo poznate. Na prizorišču dvorana v gradu grofa Neversa, katoliškega gospoda (spet čedna vloga). V ozadju križasta okna, vrt, trata. Vrata na desno in levo. Mladi gospodje igrajo z žogami, kockajo in love krogle. Nevers poje:

»Lepi dnevi so mladosti
v nasmejani veselosti,
le hitimo, čas beži,
da ne zamudimo užiti vseh slasti!«

Hite s tem, da zabijajo čas! Nato povzame zbor:

»Le hitimo, čas beži,
da ne zamudimo užiti vseh slasti!«

Poslušajte zbor še naprej:

»Igranje in norenje,
to naše je življenje,
na drugo pozabimo,
samo ne na veselje!«

Vidite, da znam besedilo. Na pamet ga znam. Imam spomin! In če povem vse: pel sem v zborih v Lons-le-Saunieru in Albiu. Vse to je zahtevala od mene služba Izogniti se je nemogoče. Človek dostikrat doživi tudi ponižanja.

Torej ko zbor utihne, nastopi Raoul. Raoul de Nangis pride po skupnem petju in alegretto moderato. Ko pride na oder, stopi malo naprej, ogleduje mlade gospode, se nasmehe in začne:

»O kakšna sreča, kakšna čast,
za me, vojaka, ki pozna ga malokdo,
to lepo videti zemljote!«

Pomnite, da sem Cadenetu v razgovoru pred predstavo nasvetoval, naj izkoristi ta prizor (na odru je treba izkoristiti vse!): obrne naj se ne toliko na mlade katoliške gospode kolikor na havrsko občinstvo in naj skromno, z roko na srčni strani, pove kot začelnik:

»O kakšna sreča, kakšna čast,
za me, vojaka, ki pozna ga malokdo,
to lepo videti zemljote!«

»Ozri se na občinstvo, ozri se na ženske!« sem mu naročal, »bodi hkrati nasmejan in ginjen, vnmirljen in obenem poln zaupanja vase. To bo rodilo uspeh!« (Dalej.)

Drole novice

Koledar

Petek, 5. maja: Pij V., papež; Irenej, škof. Sobota, 6. maja: Janez Ev. pred L. vrati; Judita, mučenica.

Novi grobovi

† Friderik Noot. Na Javorniku je v sredo popoldne zadela kap g. Friderika Noota, sina-edince g. generalnega ravnatelja Kranjske industrijske družbe Karla Noota. Ko je prišel oče zvečer domov, je našel sina mrtvega. Pokojni Friderik Noot je zastopal zelo uspešno Kranjsko industrijsko družbo v Belgradu. Bil je izredno sposoben in nadarjen. Temeljito strokovno usposobljenost je pridobil v praksi v tujini in v naši državi. Po končanih študijah je praktical nekaj časa v Španiji. Dve leti je preživel tudi na Kanarskih otokih. Pozneje je bil v železarski veletrgovini v Čaku, nazadnje pa je deloval v Belgradu. Vsi, ki so ga poznali, so ga spoštovali in cenili kot značajnega in nadarjenega moža. Bil je šele 31 let star. Pokopali ga bodo danes ob pol 4 popoldne na župnem pokopališču na Koroških Belih. Blag mu spomin! Hudo prizadeti družini g. generalnega ravnatelja Noota naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Izpit za rezervnega zrakoplovne kaptana sta opravila v Belgradu Davorin Ermenc, rezervni zrakoplovni poročnik, diplomirani pilot iz Ljubljane, in Lavtizar Jože, rezervni zrakoplovni poročnik — pilot lovec iz Kranjske gore. Mladima letalcema želimo še nebroj uspešnih poletov, k izpitu pa jima iskreno čestitamo.

Iz banovinske službe

Po potrebi službe so premeščeni: Josip Novak, banovinski ekonom IX. položajne skupine, vršilec dolžnosti okrajnega kmetijskega referenta pri okrajnem načelnstvu v Kamniku v isti službeni lastnosti k okrajnemu načelnstvu v Maribor-desni breg. Zobec Janez, banovinski uradniški pripravnik IX. položajne skupine od ravnateljstva banovinske kmetijske šole na Grmu k okrajnemu načelnstvu v Kamniku, kjer bo opravljal poše okrajnega kmetijskega referenta; Anton Pregelj, banovinski uradniški pripravnik IX. položajne skupine pri banovinski kmetijski šoli v St. Juriju ob južni žel. v isti službeni lastnosti k okrajnemu načelnstvu v Šmarje pri Jelšah, kjer bo opravljal poše okrajnega kmetijskega referenta; inž. Rado Šturm, banovinski pristav VIII. pol. skupine od banovinskega vinarskega in sadjarskega zavoda v Mariboru k okrajnemu načelnstvu v Maribor-levi breg; Zibret Franc, podnadzornik policijskih agentov I. razreda IX. skupine pri policijskem komisariatu na Jesenicah; Jakob Homovec, policijski stražnik 2. razreda zvančnik II. pol. skupine od policijskega komisariata na Jesenicah k upravi policije v Ljubljani; Blaž Grabnar, policijski stražnik-pripravnik od uprave policije v Ljubljani k policijskemu komisariatu na Jesenicah; Franjo Navak, arhivar VII. položajne skupine banovinske bolnišnice v Mariboru v isti lastnosti k okrajnemu načelnstvu v Muski Soboti; Ludovik Peček, cestni nadzornik — zvančnik od tehničnega oddelka okrajnega načelnstva v Ljubljani k tehničnemu oddelku okrajnega načelnstva v Novem mestu; Friderik Zivko, podnadzornik policijskih agentov I. razreda IX. skupine pri komisariatu žel. in obmejne policije na Rakeku k predstojništvu mestne policije v Mariboru; Josip Pavletič, policijski višji agent I. a skupine zvančnikov pri predstojništvu mestne policije v Mariboru k policijskemu komisariatu na Jesenicah; Franc Pavlovič, podnadzornik policijskih agentov pri policijskem komisariatu na Jesenicah h komisariatu žel. in obmejne policije na Rakeku. — Imenovana je Marija Vidic, banovinska obrtna učiteljica X. skupine pri osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani za obrtno učiteljico IX. skupine na dosedanjem službenem mestu.

Važno za zdravnike!

Od 5. do 22. junija bo »Zavod za kulturne zveze z inozemstvom« v Italiji (Rim, Bologna, Pavia, Milan) priredil posebne tečaje za izpopolnjevanje, namenjene tujim zdravnikom, ki bi se hoteli seznaniti z napredkom italijanskega zdravilstva v zadnjih letih. Ti tečaji bodo v italijanskem jeziku. Po potrebi pa bodo predavanja razdeljena med udeležence tudi v tujih jezikih. Na zahtevo udeležencev bo na razpolago tudi tolmáč.

Vpisnina za udeležence znaša 30 lit. V tej vsoti pa je zapopaden tudi izlet na »Agro Romano« in na »Agro Pontino«. Vpisovanje je mogoče do 10. maja t. l. Prijava naj se javi na naslov: Istituto Nazionale per le Relazioni Culturali con l'Estero, via Lazzaro Spallanzani, 1-a — Roma.

Tečajniki imajo pravico do sledečih ugodnosti:

1. Popust na vseh italijanskih paroplovnih družbah (pojasnila daje italijanski turistični urad za inozemstvo);
2. Zastonjski vizum na patnih listih;
3. Brezplačen vstop v vse umetniške zavode (muzeje, izkopanine, galerije, državne in občinske spomenike v Rimu);
4. Popust na železnico 50%.

Pristopajte k 300 dinarski akciji za VI. mednar. kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija

Naslov čekovnega računa je: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana — številka čekovnega računa je: 11.711.

Prosvetno delo slovenjgraških nameščencev

Preteklo nedeljo so slovenjgraški nameščenci obiskali našo severno mejo. Ustavili so se v Mežici, kjer so priredili Prešernovo proslavo. Namen prireditve je bil stopiti v stik z našim obmejnimi prebivalstvom in ga navdušiti za našega največjega pesnika. Izletnikom so se pridružili gg. predsednik nameščenske centrale in narodni poslanec Rudolf Smersu, narodni poslanec Ivan Theuerschuh, zastopnik ljubljanske nameščenske podružnice inž. Vinko Košir ter zastopnik mariborske podružnice Kovacič Tone. Občinstvo je zasledilo prostorno dvorano pri »Toif« in poslušalo

lep govor poslanca g. Theuerschuha, ki je s krepko besedo pokazal lik našega pesnika velikana in povedal, da narod, ki svojih velikih mož ne časti, ni vreden ne svabode in ne življenja. Orisal je Prešerna kot pesnika, kot človeka in narodnega buditelja. Po govoru je igrala družina slovenjgraške nameščenske podružnice vzporedno igro, ki ji je občinstvo z zanimanjem sledilo.

Po igri je bil sestanek nameščencev, ki ga je vodil predsednik slovenjgraške podružnice g. Drago Naglič. Na sestanku je govoril o nameščenskih vprašanjih predsednik nameščenske centrale, poslanec g. Rudolf Smersu. Želimo, da bi bilo še več takih prireditev in sestankov ob vsej naši severni meji.

Sardelna pasta „NEPTUN“

je na višku kvalitete — proizvod največjih domačih tovarn sardin »Neptun«, d. d. Split.

— Nov odsek na banovini. Po odluku ministra za gradbe dr. M. Kreka in na odredbo pomočnika bana je začel s 1. majem poslovati novo ustanovljeni odsek za elektrifikacijo pri tehničnem oddelku banke uprave. V delokrog novega oddelka spadajo vsi posli, ki se tičejo pospeševanja elektrifikacije in izrabe vodnih sil, kolikor spada to v samoupravno področje banovine. Odsek je prevzel vse nameščenstvo in vse poele dosedanjega referata za elektrifikacijo pri splošnem oddelku banke uprave.

— Enodnevni krožni izlet po Slovenskih goricah priredi 7. maja Društvo prijateljev Slovenskih gor. Prijave in informacije v vseh biljetarnicah Putnika.

— Državni zavod za izdelovanje serumov in zdravil za živino. Kmetijsko ministertvo je sklenilo ustanoviti državni zavod za izdelovanje veterinarskih cepiv in zdravil v Belgradu. Ministertvo bo najelo 10 milijonov dinarjev posojila za zgraditev ter opremo zavoda. V ta namen bo izdana naredba z zakonsko močjo o organizaciji, poslovanju ter delu tega zavoda na trgovski podlagi. Komisija, ki bo sestavila to naredbo, je že imenovana.

— Zahvala. Ob priliki najine zlate poroke sva od prijateljev in znancev prejela mnogo prišernih čestitk. Ker nama ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej, izrekava vsem tem potom najino globoko zahvalo. Celestina in Martin Frece, Stara vas pri Brežicah.

— Podružnica SPD v Ratečah-Planici sporoča, da bo v nedeljo 7. maja ob 9.30 sv. maša v Marjični cerkvi v Planici. Po opravi prijateljski planinski sestanek. Planinci in ljubitelji narave vladno vabljeno!

Za prvo sv. obhajilo in birmo

dobite moderne venčke, pajčolane, sveče in vsakovrstno cvetje najceneje v cvetličarni »ROZA«, Ljubljana, Franiškanska ulica 3.

— Novi vozni red »Eksprese« je izšel. Novi vozni red »Eksprese« za poletno sezono je danes izšel in stopi v veljavo 15. maja t. l. Obsega vse železniške proge, avtobusni vozni red v dravski banovini in paroplovni vozni red na Jadranskem morju. Dobi se po vseh knjigarnah in večjih trafikah po običajni ceni 10 din za komad. Naroča se pri administraciji voznega reda »Eksprese« v Ljubljani, poštini predal št. 356.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »Franz-Josef« grenčice.

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom« naloga letošnjega leta!

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

— Celjski okraj je bogat na rudi. Ima dva velika rudnika v Pečovniku in Zabukovci, sedaj pa so odkrili ležišča premoga v Socki in pod župnijsko cerkvijo v Galiciji. Staro izročilo pravi, da so že okrog leta 1800 kopali v teh krajih rudarji, a so zaradi nesreče v rudniku kopanje opustili. Lani se je za to začel zanimati g. Mekuš iz Celja, ki je na svojo roko najel nekaj delavcev. Ni pa imel dovolj denarnih sredstev in je zato delo opustil. Januarja letos pa se je začela zanimati za rudnik neka nemška tverka, ki je začela s čiščenjem rovov in zaposlila v rudniku v Socki nad 20 delavcev, v Galiciji pa deset delavcev. V Socki so baje naleteli na debelo žilo železne rude. Bog daj, da bi oba rudnika začela v kratkem obratovati. Za te kraje bi to pomenilo nov vir dohodkov za ubožno prebivalstvo.

— Šoferski izpiti za okraje Novo mesto, Brežice, Krško in Črnomelj se vrše na okrajnem načelnstvu v Novem mestu, 24. maja t. l. ob 10. Za vlaganje prošnje je čas do 20. maja t. l.

— Velik vlom v trgovino Ludvika Lukana v Vuzmetin pri Sv. Miklavžu v Slov. goricah je bil zagrešen od torika na sredo. Vlomilci so odnesli trgovcu za 10.000 dinarjev blaga, predvsem svilenih robcev, usnja in srajc. Vlomili so šele po polnoči, ker so do 11 v trgovini še delali. Vlomilci so najprej vdrl v bližnjo kovadnico, kjer so se oskrbeli s potrebnim orodjem. Potem so izpodkopali zid pod trgovino ter skozi nastalo odprtino prišli v notranjost. Da pa bi lažje odnašali iz trgovine blago, so vlomili vrata v vežo ter odklenili glavna vezna vrata. Nihče v hiši jih ni čul in tako so lahko nemoteno odšli z bogatim plenom. Čudno, da se ni oglasil pes-čuvaj, ki je priklenjen na dvorišču. Poklicali so daktiloskopa mariborske policije g. Grobina, ki je našel neke sledove. Orožniki, ki ti vlom preiskujejo so že na dobri poti, da vlomilce izsledijo.

— Nesreča. Kolarski pomočnik Janko Hribar iz Domžal je razkladal plohe. Pri delu mu je

padel težak ploh na glavo in ga močno poškodoval. — Na Količevem pri Domžalah je v družini strojnika Jasenca mali bratec po nesreči s palico sunil v oko svojo 4 letno sestro Ivaniko, ki so jo pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Pod vlak je skočil 25 letni posestnikov sin Franc Rihter iz Rateč na Gorenjskem. Vlak pa ga je odbil in je Rihter obležal ob progi. Poškodovan je na glavi in po životu.

— Tanki, letala, podmornice — to so obrambna sredstva držav, moderne dame čuvajo svojo lepoto z Cimean izdelki.

Zvon so ukradli

St. Urška gora, 3. maja.

Romantična gorska cerkva sv. Lenarta (816 metrov), edina podružnica male gorske fare svetega Urha (St. Urška gora) nad Cerkljami, je v noči od 1. na 2. maj bila na drzen in nenavaden način oropana edinega zvona, ki je še ostal iz za svetovne vojne. Zvon je iz leta 1797 in je bil težak okrog 120 kg.

V torek 2. maja popoldne je ves prepoten in zasoplen planil v župnišče na St. Urški gori oskrbnik cerkve sv. Lenarta z neverjetno novico: »Gospod, naš zvon so nam nočjo ukradli!« Župni upravitelj je takoj obvestil orožnike v Cerkljah, sam pa je z oskrbnikom Jagodcem Francem odšel iskat sledi za tatovi. Takoj na St. Urški gori sta našla prvo sled: pri posestniku Jagodcu Andreju je v isti noči izginil voz samotež (kimpež), ki so ga tatovi mimo vasi najbrž kar nesli, potem pa vlekli proti Sv. Lenartu. Cerkev sv. Lenarta leži na samotni v strmi senoži. Tatovi so voz pustili ob vzhodu, šli in vdrl v zvonik, odvil, deloma polomili zvonove vezi, zvon pa z vrvo vred vrgli iz zvonika in ga vlekli ali valili po strmi senoži do voza. Od tam naprej manjka sled, ker je bila tatvina, žal, prepozno opažena. Skoraj gotovo pa so zvon odpeljali samotež proti Kamniku skozi Sirožo, kjer je pri hišni številki 1, po domače pri Zg. Bundru, v isti noči domači pes nenavaden lajal in — izginil.

Razumljivo je, da je ta nenavada in drzna tatvina razburila vso malo in sveto sicer tako odmaknjeno gorsko farico, do solz ganila še posebno gorsko naselje 6 posestnikov Sv. Lenarta. Saj je tam posestnikom s tem prizadejana skoraj nepopravljiva škoda. Čeprav zvon ni bil velik, vendar gre škoda v nekaj tisoč, kar ni malenkost za 6 gorskih posestnikov. Tudi na romantičnosti in privlačnosti je cerkev s tem zgubila.

Morda se bodo našli velikodušni ljubitelji narave, ki so poti na Kravce najbrž dostikrat počivali in uživali prelep razgled ob romantični cerkvi sv. Lenarta, ki bi hoteli pokloniti oropnemu sv. Lenartu vsaj skromen dar!

Zadnji hip smo zvedeli: Tatove so izsledili v St. Vidu v zvonarni, ko so mislili bron prodati. Zvon je razbit.

Po državi

• Velike slovesnosti v proslavo 500 letnice bratovščine sv. Križa so bile pretekle dni v Splitu. V torek zvečer je bila na trgu pred cerkvijo sv. Križa razkošna razsvetljava. V sredo jutraj ob 8 je imel splitski škof Bonifacij pontifikalno sv. mašo, ki so se je udeležili zastopniki vseh hrvatskih društev v Splitu na čelu z narodnim poslancem Paškom Kaliterno. Popoldne pa je bila procesija, ki se je udeležila velikanška množica ljudstva.

• Mednarodna brza potniška proga po Donavi. 1. maja je bila odprta z našimi domačimi ladjami mednarodna brza potniška proga po Donavi. Ladje bodo vozile na progi Dunaj—Belgrad in Belgrad—Lom, tako da bodo pri tem pasirale šest držav, in sicer Nemčijo, Slovaško, Madžarsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Bolgarijo. Vse vozne olajšave, ki so v veljavi na državnih železnih na podlagi raznih legitimacij, veljajo tudi za potovanja s temi parniki in to tudi v inozemstvu.

• Prve domače češnje so se pojavile v torek na splitskem trgu. Prodajali so jih po 20 din kg. Te prve češnje so iz Zrnovnice pri Splitu. Dozorele so letos 14 dni prej kakor lanske leto.

• 109 letna starica umrla. V vasi Breštaču pri Mitrovici je umrla kmetica Nata Krnjulac, ki je dosegla nenavadno visoko starost 109 let. Zapustila je ogromno potomce. Bila je dvakrat poročena. Ko je bila stara 90 let, je začutila, da se počuti bolje, in je zadnjih 19 let z lahko opravljala še razna dela, česar poprej ni več zmogla.

• Iz drvečega vlaka padel. pa ostal hepoškodovan. V bližini železniške postaje Trnavec pri Zaječarju je padel iz drvečega potniškega vlaka neki štiriletni deček. Otrok je s svojim očetom in materjo sedel v oddelku 2. razreda, med vožnjo pa je šel iz kupeja po hodniku proti vratom. Posrečilo se mu je odpreti vrata. Močan sunek voza pa je povzročil, da je deček zgubil ravnotežje in padel z vlaka. Neki potnik je opazil dogodek in je brž potegnili zasilno zavoro, nakar se je vlak ustavil. Ko so obupani starši hiteli z vlakovodjo nazaj ob progi, da bi poiskali dečka, jima je le-ta, veselo krileč z rokami, prihitel naproti povsem zdrav in nepoškodovan.

• Nevarno tatice, ki se je specializirala za tatvine po trgovinah, so zaprli v Novem Sadu. Je to komaj 19 letna Julijana Radiković, ki je v Zagrebu, Sušaku, Splitu, Dubrovniku in drugih mestih zagrešila celo vrsto drznih tatvin po trgovinah. Kljub svoji mladosti je bila že dvakrat kaznovana. V vsakem večjem mestu je imela Julijana po enega ljubimca, ki ji je pomagal pri tatvinah.

• Družba treh drznih vlomilcev, ki so več kot eno leto strahovali središče belgrajkega mesta, je sedaj padla v roke pravici. Trojica je debelo vlamljala v trgovine na Teraziah in sosednjih ulicah. Okrog 25 vlomov gre na njen rovaš. Vlomilcem so prišli na sled po čudnem naključju. Neki trgovec s čevlji, čigar lokal so nedavno obiskali ti vlomilci, je v neki prodajalni kruha opazil na nogah slabo oblečenega človeka elegantne, povsem nove lakaste čevlje. Trgovec je na prvi pogled ugotovil, da spada ta par čevljev k onim, ki so bili izmaknjeni iz njegove trgovine. S pomočjo svojega prijatelja je možakarja z lakasimi čevlji prijel in ga odvedel do prvega stražnika. Na policiji je aretirani kmalu priznal, da je lakaste čevlje ukradel in da je član vlomilske trojice, ki je na debelo vlamljala na Teraziah. Izdal je policiji tudi imena obeh svojih pajdašev, ki ju je policija presenetila v njunem stanovanju. Obenem je policija zaprla tudi neko žensko, pri kateri so vlomilci spravljali plen svojih vlomov.

• Kap jo je zadela, ko je mrtvemu soprogu prižgala svečo. V Petrinji na Hrvatskem so preteklo nedeljo pokopali ugodnega meščana, upokojenega kancelista okrožnega sodišča Stjepana Balla. Ko je njegova soproga v petek prižgala svečo pri njegovem mrtvaškem odru, jo je zadela kap. Ostala je v agoniji do nedelje, ko je zjutraj

Ljubljana, 5. maja

Gledališče

Drama. Petek, 5. maja zaprto. — Sobota, 6. maja: Živi mrtvec. Izven. Globoko znižane cene od 14 dinarjev navzdol. — Nedelja, 7. maja: Utopljena. Izven. Znižane cene od 20 dinarjev navzdol.

Opera. Petek, 5. maja ob 15: Don Kihot. Dišaska predstava, Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Sobota, 6. maja: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. — Nedelja, 7. maja: Vse za šalo. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Radio Ljubljana

Petek, 5. maja: 11 Solska ura: Sprehodi in izleti v naravo (prof. Rafael Bačar); 12 Slovenske pesmi (plošče); 12.45 Poročila; 13 Napovedi; 13.20 Opoldanski koncert Rad. orkestra; 14 Napovedi; 18 Ženska ura: Delo društva »Dom Vapoček«; 18.20 Vesel drobiž (plošče); 18.40 Francoščina (dr. Stanko Leben); 19 Napovedi, poročila; 19.30 Nac. ura: Karel Capek o komunizmu; 19.50 Prvi obrtn. poštinski dom na Goveku pri Medvodah (Ivan Mihelič); 20 Harmoniko igra g. Stante; 20.40 Koncert francoskih opernih arij. Sodelujejo gdč. Vida Rudolfova in Rad. orkester; 22 Napovedi, poročila; 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 5. maja: Belgrad: 20 Simfonični konc. 11 Igra — Zagreb: 20 Dobroničeve skladbe, 21 Stara hrvaška glasba — Bratislava: 19.30 Prešov, 20.30 Ork. koncert, 21.30 Sonate — Sofija: 18.45 Rekvijem, 20 Narodna glasba — Varšava: 10 Zabavna glasba, 21.15 Filharmonični koncert — Budapest: 20 Opera, 23 Ciganški orkester — Trst-Milan: 17.15 Pianino, 21 Igra — Rim-Bari: 21 Gledališki prenos — Dunaj: 20.15 Simfoniki — Berlin: 19.15 Komorna glasba, 20.15 Nemške narodne, 20.30 Brahmsove skladbe — Königsberg: 20.15 Ork. in solisti — Köln: 20.30 Vojaški večer — Stuttgart: 20.15 Mojsirski koncert — Monako: 19 Pihala, 20.15 Pflitzerjev večer — Bero-münster: 20.25 Opera.

Prireditve in zabave

Angleški koncert bo drevi ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Opozorjamo, da se dobi tiskano besedilo poleg sporeda.

Predavanja

Vse članice KA vladno vabimo na predavanje, ki bo danes ob tri četrt na 8 zvečer v uršulinskem samostanu. Predaval bo g. župnik p. Teodor Tavčar: »Kako naj delajo kat. organizacije v ljubljanskih farah«.

Sestanki

Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani vabi vse svoje člane in članice na redni letni občni zbor, ki bo v torek, dne 16. maja ob 20, v mali dvorani Trgovskega doma.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Marmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Majhen ključek je bil najden včeraj pri šent-jakobskem mostu in se dobi v upravi »Slovenec«.

umrla. Pokopali so jo v torek. Tragična zaporedna smrt ugodnega zakonskega para je zbudila v vsem mestu mnogo sočustvovanja.

• Strahotni zločin dveh mladostnikov. Težko je najti v kriminalni kroniki strahotnejši zločin, kakor se je zgodil v bosanski vasi Kamenici, zlasti še, ker sta storilca dva dečka, stara 11 in 13 let. — Trije dečki, in sicer brata Tatliča in njun tovariš Zulf, so pasli na pašniku živino. Dečki so se najbrž med seboj sprli. Brata Tatliča in njun tovariš Zulf, so pasli na pašniku živino. Brata Tatliča sta v jezi ustrelila Zulfa s puško, nato pa mu s sekiro odsekala glavo. Da bi zakrila sledove svojega zločina, sta na truplo svoje žrtve nametala veliko gomilo zemlje. Zločin so odkrili starši malega Zulfa, kajti mlada zločinka nista zabrisala krvnih sledov na pašniku. Ko so odkopali gomilo zemlje, so našli Zulfovo truplo brez glave. Zločinka sta priznala svoje strašno dejanje, rekoc, da sta ubila Zulfa z očetovo puško. Po zločinu sta hladnokrvno odšla domov, mirno večerjala in odšla spat, kakor da se ni nič zgodilo. Zločin je v vsej okolici zbudil silovito ogorčenje.

Anekdota

Ob priliki, ko so kronali Napoleona I., so izdali v Franciji kovance po pet frankov, ki pa so bili zelo nepraktični in jih zato ljudstvo nikakor ni hotelo sprejemati. Ko so to sporočili Napoleonu, je ta prišel na genialno misel. Dal je po lepakih sporočilih svojim podanikom, da je na košček papirja napisal in podpisal nalog za izplačilo pet milijonov frankov tistemu srečnemu človeku, ki bo ta listič našel v kovancu za pet frankov. Napoleon je namreč sporočil, da je dal zakovati v kovance za pet frankov ta ček in kdor v svojem kovancu najde ta ček, naj gre naravnost v banko in dvigne pet milijonov frankov. Seveda je v par dneh kar zmanjkalo teh kovancev, ki so se jih prej ljudje kar otresali. Ljudje so stopili vse kovance po pet frankov, kar so jih imeli. Nastal je pravi lov za temi kovanci. Ko so ljudje stopili že vse kovance po pet frankov in jih ni bilo nič več v prometu, so ugotovili, da ni nihče našel čeka za pet milijonov frankov. In kako bi ga tudi našel, ko je pa Napoleon »potegnili« svoje podanike iz jeze, ker niso bili zadovoljni s tem, kar jim je on dal...

»No, Tone, kako ti gre?«
»Sedaj imam veliko stvar. Alkohol pridobivam iz dalji.«
»Kaj — alkohol iz dalji? Kako pa to delaš?«
»Čisto priprosto. Dalje prodam v mestu in za denar si kupim žganje.«

»Zakaj me ne pustite notri?« vpraša izredno debela gospa tramvajkega sprevednika. »Vidim, da sta dva sedeža prosta.«

»Da, pa ne skupaj.«

Pri vedeževalki. »Nekdo vas bo preganjal od ranega jutra do pozne večera, povzročil vam bo veliko jeze in vam kalil nočni mir...«
»Aha! Pa li veste, kdo je to?« prekine Cene vedeževalko. »To je moja žena — na vsak način hoče imeti nov poletni klobuk.«

LJUBLJANA

Proslava poljskega narodnega praznika

Ljubljana, 4. maja. Poljski narodni praznik »3. maj« kot v epohi na ustavo iz l. 1791., praznuje Društvo ljubiteljev poljskega naroda v Ljubljani vsako leto. Tako je tudi včeraj bila proslava tega poljskega narodnega praznika v verandni dvorani Uniona, ki jo je odlično obklesalo napolnilo do zadnjega. Udeležili so se večera zastopniki oblasti, tako bane g. prosvetni šef dr. Sušnik, divizionarja g. kapetan avditora Hrenda z gospe - Poliakino, škofa g. kanonik dr. Klinar, ljubljanskega župana g. inspektor S. Kranjec in predsednika apelacije g. dr. Mastnak. V imenu Češkoslovaško-jugoslovanske lige se je udeležil proslave g. dr. Stare z gospe, v imenu Slovanstva kluba pa g. prelat dr. Grivec. Med obiskom smo opazili gospe dr. Adlešičevo, g. min. v p. dr. Novaka, g. min. v p. Zupaniča, prof. Koblarja, p. Dostala, več književnikov, poljskih gostov na čelu z g. dr. Cholewo in svet. Haszlakiwiczem, akademikom in ostalega občinstva. Ves večer je bil zamišljen kot izrazito kulturna prireditev. Otvorila ga je ga. Walyolowa s Chopinovo mazurko na klavirju, za kar je žela obilno priznanja ter dobila v zahvalo lep šopek nageljnjev. Poljsko himno — molitev »Bože, češ Poljske« ter »Mazurko tretjega maja«, našo »Prvi maj, krasni maj...« je zapel s svojim lepim, čistim in zvonkim tenorjem g. Janecz Lipusček, konservatorist, ki je s tem nastopom pokazal, da v bodoče lahko računamo nanj kot na odličnega pevca. Za svojo pesem v poljščini je dobil vse priznanje. Za temi »himnami« je pozdravil udeležence g. častni konzul republike Poljske univ. prof. dr. Franco Stele ter prikazal pomen praznika.

3. maja za Poljake, pa tudi za nas. Za njim je govoril o pesniku Juliju Slowackem literarni zgodovinar in urednik g. dr. Tine Debeljak, ki je podal za jubilej 130 letnice rojstva ter 90 letnice smrti prežet njegovih dela in duha, posebno pa se je ustavil pri pesnitvi »Oče okuženih« ter pripravi občinstvo na recitacijo te pesnitve, ki jo je nato — v pesniškem prevodu g. Debeljaka — recitiral član Narodnega gledališča g. Ciril Debevec. Obširna pesnitev — 430 verzov ni v Debevevi recitaciji nikakor vplivala dolgovzno, kakor bi bilo misliti, nasprotno, vsa groza stavek, ki je gledal smrt svojih osmerih družinskih članov in ni obupal, vsa njegova žalost in bridkost, vse to je prišlo v njegovem dramatičnem nastopu do popolne veljave, da je poslušalec zadajal dihanje in si jim solze silile v oči. Slowackega pesem je uspela popolnoma, kar se je zahvaliti tudi tekočemu prevodu, o katerem bi bilo škoda, če bi ne izšel v tisku, saj predstavlja v resnici literarni biser poljske in svetovne književnosti. Za konec je zapel g. Janecz Lipusček še dve poljski narodni, ki jih je poslovenila njegova profesorica petja ga. Wistinghausenova, Poljakinja, in sicer melanholično »Sejal sem prosot ter veselo, objestno »Škerjanček poje...« Občinstvo je prisrčno in z resničnim navdušenjem sprejelo toplo in lepo izvajano in spremljano petje. S tem pa se je tudi izredno lep, z okusom in ljubeznijo pripravljen kulturni večer zaključil, vreden spomina velikega pesnika, kateremu je bil posvečen. Od Društva prijateljev poljskega naroda pa pričakujemo, da v teh časih še podvoji svoje delo ter nam še kdaj pokaže pot v poljskega duha, ki je nam še tako nepoznan.

Javni telovadni nastop

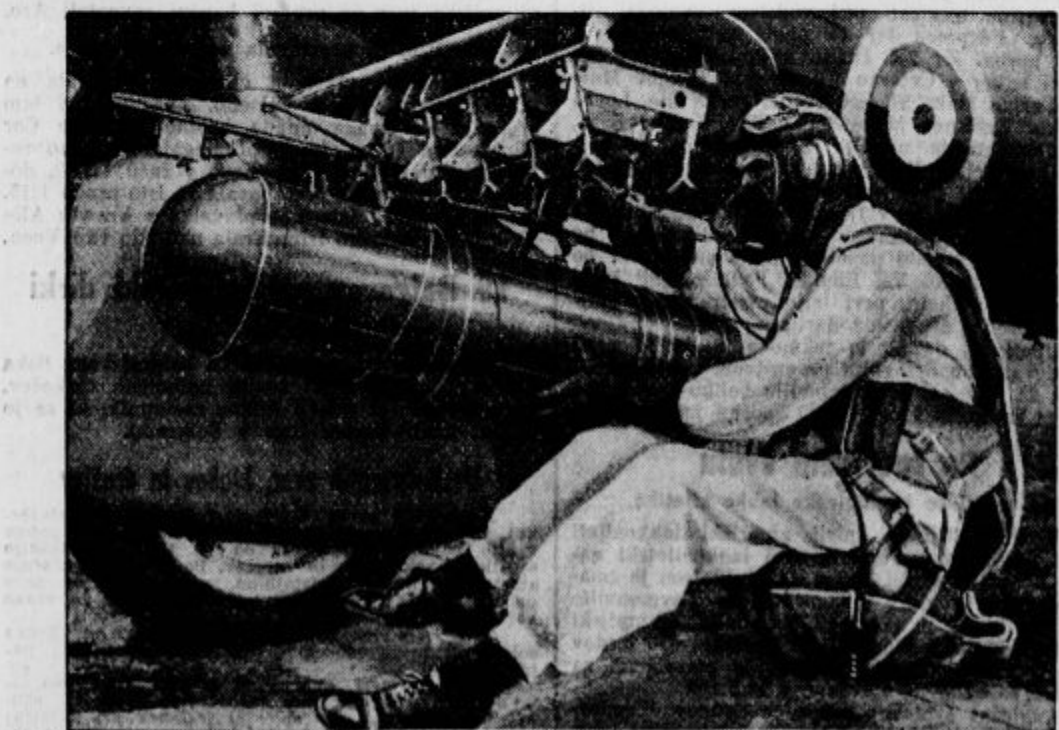
učencev in učenk srednjih in učiteljskih šol v Ljubljani na Stadionu v soboto, dne 6. maja 1939 ob 3 popoldne.

Sporod:

- Nastop 2600 učencev in 1600 učenk. Pozdrav državni zastavi — državna himna.
 - Proste vaje učencev 3., 4. in 5. razredov. Izvajajo: I. realna gimnazija 500, III. realna gimnazija 350, klasična gimnazija 300, učiteljska šola 40, skupaj 1190 učencev.
 - Proste vaje učencev 3., 4. in 5. razredov. Izvajajo: II. realna gimnazija 280, drž. ženska realna gimnazija 270, uršulinska realna gimnazija 130, mestna ženska realna gimnazija 90, skupaj 770 učenk.
 - Tekmovalna igra »prenašanje« učencev vseh 1. razredov. Izvajajo: I. realna gimnazija 180, III. realna gimnazija 180, klasična gimnazija 180, II. realna gimnazija 90, skupaj 630 učencev.
 - Igre učenk vseh 1. in 2. razredov. Izvajajo: II. realna gimnazija 43, državna ženska realna gimnazija 325, uršulinska realna gimnazija 150, skupaj 518 učenk.
 - Talne vaje učencev 2. razredov. Izvajajo: I. realna gimnazija 100, III. realna gimnazija 300, klasična gimnazija 50, skupaj 300 učencev.
 - Narodni plesi učenk 6. in 7. razredov. Izvajajo: II. realna gimnazija 190, mestna ženska realna gimnazija 120, državna učiteljska šola 32, Visja gospodinjstva šola dr. Kreka in uršulinska učiteljska šola 90, skupaj 428 učenk.
 - Orodne vaje dijakov 6. in 7. razredov: a) skupni skoki čez 12 koz; b) meti 34 medelinskih kog. — Izvajajo: I. realna gimnazija 186, III. realna gimnazija 108, klas. gimnazija 78.
 - Tekmovalni teki: a) štafeta 4 x 100 m; b) krožni vztrajnostni tek na 1500 m.
- Pri vajah in nastopih sodeluje vojaška godba dravske divizijske oblasti. — Vstopnina: stojišča 2 din, sedeži 5 din. — Vhod na Stadionu za gledalce samo z Vodovodne ceste pri glavnem vhodu.

Generalna vaja za akademijo »Otrok za otroka«, ki jo v soboto ob 7 zvečer priredijo vse mestne ljudske šole in otroški vrtec v frančiškanski dvorani v prid svojim revnim sošolcem, je včeraj potekla tako imenitno, da so bili otroci, ki so svoje sošolce poslušali, navdušeni do skrajnosti. Prav zadovoljni so bili pa v mladimi umetniki in majhnimi umetnicami tudi njih učitelji, da bo akademija gotovo prav znaten uspeh za prireditelje in tudi za revne otroke. Po do sedaj prodanih vstopnicah vse kaže, da bo frančiškanska dvorana najbrž razprodana, zato pa prijatelje otrok spet opozarjamo, naj si preskrbe vstopnice v predprodaji v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaji.

Angleško društvo v Ljubljani opozarja na današnji koncert dveh odličnih angleških umetnikov, ki se vršijo zvečer ob 20 v veliki filharmonski dvorani. Astra Desmondova, odlična mezosopranska, bo predvajala dela starih in modernih angleških skladateljev; na klavirju jo bo spremljal g. Gerald Moore. G. Clifford Curzon, najodličnejši angleški pianist evropskega slovesa, bo predvajal Šumanovo sonato v g-molu ter skladbe angleških skladateljev: Arnea, Johna Irelanda, Baxa, Arthura Blissa ter Funerilles od Liszta.

Bomba s živili so metali angleški bombniki pri vajah na letališče Hawkinge. Slika kaže pilota, ko pod letalo navezuje tako »bomboc« s živili.

Prekinjena oddaja plina. Mestna plinarna opozarja vse stanovalce Bežigrada in Tyrseve ceste od Vilharjeve ulice dalje, da bo v nedeljo 7. maja prekinila oddajo plina in sicer od 5—9 popoldne.

Leopold Stokovsky, zaročenec Grete Garbo, prvič v filmu. Ko je časopisje objavilo svetu, da bo tudi Leopold Stokovsky, najslavnejši svetovni dirigent in koncertni mojster, ki ga imajo za zaročenca božanske Grete Garbo, sodeloval pri filmu, so vsi pokazali veliko zanimanje, kakšen bo ta film. Mala in simpatična Dina Derbin je imela čast prva sodelovati s slavnim dirigentom in film, ki so ga vrteli v Ameriki, je dobil ime: »Dekle in njenih 100«. Ljubljana bo takoj po naši premieri mnogo govorila o njem. Film je eden največjih glasbenih filmov sezone; newyorská Filharmonija igra pod taktirko L. Stokovskega Rompozicije najslavnejših klasikov. Film, ki teče od danes naprej v kinu Union, priporočamo občinstvu najtopleje, ker bo našlo pri njem poleg velikega glasbenega užitka tudi mnogo zabave in razvedrila.

Jezike poučuje štarpokojenec z najboljšim uspehom, in sicer francoščino in nemščino po dve uri enkrat na teden proti honorarju deset dinarjev, dvakrat na teden po dve uri pa po osem dinarjev. — Latinsko poučuje samo srednješolce nižjih razredov. Naslov pove tajništvo »Slovenca«.

Tatvine koles. Spomladi so se izredno pomnožile tatvine koles tako v Ljubljani kakor na deželi. Sleherni dan sprejme ljubljanska policija kakšnih pet, šest, včasih tudi deset ovadb o tatvinih koles. Tatvine kraje po večini cenena kolesa, toda taka, ki so opremljena z žarnicami, z malimi dinami in z dobrimi gumijastimi obroči. To ponavadi posamežje, ogrodje pa vržejo na kakšno smetišče. Ogrodje običajno najdejo zbiralci staroga železa, ki jih je vse polno po mestu, in ga pretolčejo ter prodajo trgovcem za staro železnino, katerih je zopet polno po mestu, zlasti ker gre železo zaradi oboroževalne industrije po vsem svetu tako naglo v denar. Samo včeraj je ljubljanska policija prejela pet prijav tatvine koles iz Ljubljane, dve prijavi iz Črnomlja, pet prijav s Stajerskega in eno prijavo iz radoviškega okraja.

Razsajal je, pa se je izdal. 33-letni musliman Safet Serajin je zelo nepreviden mož. Dobro je vedel, da ga je že dobro leto dni iskala ljubljanska policija. Safet namreč po Sloveniji kupčuje s slikami amaterjev in diletantov, katere v umetnosti nepoučeni ljudje še vedno kupujejo. Toda Safet nima dveh odlik naših muslimanov: ni namreč pošten in skoraj nikoli trezen. Lani je na velesejmu prodajal neke zaupane mu slike, denarja pa ni izročil slikarjem, temveč ga je sam zapravil. Ko ga je policija povabila na zaslišanje, je izginil. Predsedničjim pa je na eni najlepših ljubljanskih cest razsajal neki močno vinjen moški. Stražnik ga je seveda prijel in na policiji se je izkazalo, da je to tako dolgo iskani Safet.

MARIBOR

Zagonetka mrtve neznanke s Pohorja

Maribor, 4. maja.

Poročali smo že o najdbi ženskega trupla na Pohorju v bližini Senjorjevega doma nad Ribnico. V zvezi s tem so se spet razširile vznemirljive govorice o skrivnostnem zločinu, katerega žrtev je postala neznanca, ki naj bi padla pod roko nepoznanega nasilneža. Te govorice, ki bi gotovo zelo škodovala tujcemu prometu v teh predelih Pohorja, pa je razpršila sedaj sodna obdukcija v Ribnici na Pohorju. Obdukcija je nedvoumno ugotovila, da je pokojnica samo žrtev mraza in enega, ne pa kakšnega nasilnega zločinca. Pač pa zaenkrat tudi obdukcija ni pojasnila druge zagonetke — kdo je ta neznanca, ki so jo našli mrtvo na vrhu Pohorja. Truplo je bilo že močno razpadlo, ko so ga našli ter ni bilo mogoče na podlagi zunanosti določiti starosti mrtve. Pri obdukciji se je na podlagi pregleda notranjih organov ugotovilo, da je bila stara kakih 40 do 50 let. To bi se morda ujemalo z rezultati poizvedb, ki jih je uvedla tozadevno mariborska policija. Njej je bilo javljeno, da bi bila mrtva neznanca najbrž indentična s kuharico Franciško Topolovec, ki je stanovala v Mariboru v Loški ulici 5. Topolovecova, ki je bila stara že nad 50 let, so je potovala za službo kuharice na Senjorjevem domu ter je meseca decembra odšla iz Maribora na Pohorje. S seboj je imela kovček z obleko ter poselsko knjigo. Od tedaj pa je zmanjkala za Topolovecovo vsaka sled, ni je bilo več nazaj v Maribor, niti je niso videli na Senjorjevem domu, ni pa se več oglasila tudi svojemu sinu Rajku Topolovcu, ki biva v Veržetu. Zagonetka pa je, kam bi bil izginil njen kovček in njena poselska knjižica, ker poleg trupla niso našli nobenega takšnega predmeta. V poštev pa prihaja v tem primeru še druga žrtev. Decembra meseca se je zgledalo v pisarni SPD v Mariboru mlado, kakih 25 do 30 let staro dekle, ki se je potoevala za službo kuharice na Senjorjevem domu. Iz pisarne so jo napotili v Ribnico na Pohorju, kjer so jo naslednjega dne res videli. Videli so jo pa ljudje

tudi na Pisniku, ki leži na pol poti od Ribnice proti Senjorjevemu domu ter je o tem zvedel tudi oskrbnik Senjorjevega doma. Od Pisnika naprej pa je tudi za njo zmanjkala sled.

Koncert APZ 13. t. m. v Unioinu ob 20. Vstopnice bodo v prodaji od jutri 6. t. m. naprej v biljetarni »Putnika«. Preskrbite si jih pravočasno predvsem tisti, ki nameravate priti na koncert s podeželja. Akademski pevski zbor bo izvajal isti program kakor v Ljubljani, Celju in Kranju. Dirigira Francé Marolt. Zbor pride v Maribor kompleten.

Slavnostni koncert Glasbene Matice. V sredo zvečer je bil koncert mariborske Glasbene Matice, s katerim je proslavila 20 letnico svojega obstoja. Obisk je bil zelo lep ter je bila velika dvorana Uniona docela napolnjena. Med obiskovalci sta bila na čelu oficijelnih predstavnikov mariborskega javnega življenja mestni župan dr. Juvan in mestni poveljnik general Stanoljovč. Spored koncerta je bil zelo posrečen ter je prikazal razvoj slovenske pesmi od najstarejših do najmodernejših skladateljev. Tudi umetniško je bil koncert na veliki višini ter se vidi, da je zbor Glasbene Matice pod svojim novim dirigentom srečno prebrodil nevarno krizo ter je zopet dosegel višino, zaradi katere je svoječasno slovel.

Slovensko knjigo na Remšnik. Ob priliki izleta na Remšnik in Pankracij naj ponese vsak izletnik s seboj po eno slovensko knjigo; te knjige bomo darovali našim obmejnim Slovincem.

Sezonski delavci za Francijo. Dne 10. maja prideta v Maribor zastopnik francoske družbe, ki bo sprejemal delavce za sezonsko delo v Franciji, ter zastopnik našega ministrstva za socialno politiko. Delavci, ki bi hoteli v Francijo na sezonsko delo, naj se omenjenega dne predpoldne zgledajo na borzi dela v Mariboru.

Glasbena šola Glasbene Matice proslavi 20 letnico svojega obstoja z javnim nastopom svojih najboljših gojencev v sredo, dne 10. maja, v dvorani Zadrúžne gospodarske banke. Pričetek ob 20, ker prenaša spored tudi Radio Ljubljana.

Zanimiva vest. Nogometno moštvo mariborskega »Rapida« je te dni gostovalo v Gradcu in Knittelfeldu. V Gradcu je mariborske nogometaše pozdravil sam Gauleiter Uiberreither, pri tekmi je bil navzoč tudi deželni glavar Dadiue. Graški časopisi so prihod mariborskega moštva navdušeno pozdravili ter pišejo, da je sestavljeno iz samih »krasnih« (prachtvolle) nemških ljudi. Potem naštevajo sestavo moštva, v katerem so med drugimi stoodstotna nemška imena Šešerko, Barlovič, Antoličič, Fučkar, Caser...

SSK Maraton. Drevi ob 18 seja tehničnega odbora v običajnih prostorih. — Načelnik.

Dekliški krožek Maribor I. opozarja članice, da je v petek vaja na Livadi od 16—20.

Ljudski oder. Drevi ob 8 važen sestanek na odru.

Ljudska univerza. Drevi predava univ. profesor iz Ljubljane dr. France Veber o temi »Clovek in svetovni nazor«.

Tragedijo »Grahac«, delo Ivana Mraka, ki je bila uprizorjena v Ljubljani in po mnogih drugih krajih Slovenije z velikim uspehom, bo uprizorila Mrakova igralska skupina v petek 12. t. m. v narodnem gledališču.

Krat. slov. izobraževalno društvo v Studenčih je priredilo na novem trgu pred cerkvijo svetega Jožefa tombolo, ki je zelo lepo uspela. Sreča je bila naklonjena sledečim: 1000 din v gotovini je dobila učenka Marija Petec, žensko kolo učenka Ottilija Kranjc, moško kolo učenec Marjan Markel, sukno za moško obleko tkalec Anton Kočever, blago za žensko obleko železničarjeva žena Marija Ferk, moško uro tkalec Franc Vluhi, vrečo moke Martin Medvešek. Društveni odbor se pristožno zahvaljuje vsem blagim dobrotnikom za poklonjena darila. Zanimanje za tombolo je bilo izredno ter je zmanjkalo tablic za vse igralce. Dobiček tom-

Zobna krema, ki združuje zadnje izsledke moderne znanosti!

bole je namenjen za zgradbo Slomškovega doma v Studenčih.

Občinska zveza posvetovalnica v Studenčih. Občinski svet v Studenčih pri Mariboru je sklenil organizirati sporazumno z mariborsko »Pedagoško centralo« vzgojno posvetovalnico, ki bo za to predmetne velikega pomena. Posvetovalnica bo obenem posrečena dopolnitev občinskega posredovalnega urada, ki že zelo uspešno deluje.

Letne maje in sandale pri Jakobu Lahu, Maribor.

Majniški izlet na Pankracij. V nedeljo, dne 7. maja, je skupen izlet na Remšnik in na Pankracij na Kozjak. Odhod s koroškim vlakom ob 5.40 (nedeljska povratna vozovnica), nato peš mimo Brezne do Remšnika in dalje do Pungrace, kjer bo sv. maša kmalu po 10. uri. Po službi božji bo ljudsko veselje s petjem.

Smrtina kosa. V svojem stanovanju v Cankarjevi ulici je umrl sodnik mariborskega okrajnega sodišča sodni svetnik g. Josip Vejnar. Pokojnik je bil rodom iz Roudnice na Češkem, študiral je v Pragi, po svetovni vojni pa je ostal na Slovenskem. Bil je sodnik najprej v St. Lenartu v Slov. goricah, potem pa ves čas v Mariboru, kjer je dolgo let vodil izvršilni oddelk tukajšnjega okrajnega sodišča. Star je bil 56 let. Naj počiva v miru!

Domačije gore. V Metavi pri Sv. Petru pri Mariboru je nastal požar na gospodarskem poslopiju posestnika Marka Klemenčiča. Ogenj je uničil poslopje do tal, gasilci so se morali omejiti le na lokaliziranje, da se požar ni razširil na sosednje zgradbe. Škoda je 20.000 din. Ogenj je nastal najbrž zaradi neprevidnosti nekih mladih fantov.

Krava je iztaknila oko 60 letni posestnici Mariji Terkovič iz Pristave.

Zopet drzen vlom v stanovanje. V ulici Kneza Kolča št. 18 je bil izvršen v sredo zvečer drzen vlom v stanovanje sodne uradnice Marije Felzer. Vlomilec je odnesel 1500 din vredno zlato zapestnico, 150 din vreden prstan s tremi kamni in 1500 din gotovine.

Gledališče

Petek, 5. maja, ob 20: Akademija drž. učiteljskega. Sobota, 6. maja, ob 20: »Polopljeni svet«. Red A. Nedelja, 7. maja, ob 20: »Dijak prosjak«. Znižane cene.

Celje

Poslovilna večera generalštabnega polkovnika in poveljnika 39. p. p. g. Dragoljuba Mihajloviča. V sredo zvečer je bil v Narodnem domu poslovilna večera generalštabnega polkovnika in poveljnika 39. p. p. g. Dragoljuba Mihajloviča, ki bo te dni zapustil Celje. Poslovilnega večera se je udeležil ves častniški zbor s polkovnikom gg. Defarjem in Milkovičem. Mesto službeno zadržanega predsednika mestne občine je izrekel g. polkovniku v imenu Celjanov poslovilne besede podžupan g. Rudolf Stermecki. Okrajnega glavarja je zastopal podnačelnik g. dr. Hartman. Poleg drugih odličnikov sta prišla še celjske železniške postaje g. Peter Magajna in vladni svetnik Lilek. Včeraj ob 8 je pa priredil na čast g. polkovniku g. Mihajloviču poslovilni večer narodni poslanec in rezervni major g. prof. Mirko Bitenc v hotelu Evropa. Teга večera so se udeležili gg. polkovnik Defar s soprogo, polkovnik Milkovič, podpolkovnik gg. Stefanovič in Krasnik s soprogo, podpolkovnik Gajič, orožniški major Vindika-jević, okrajni načelnik g. dr. Zobec s soprogo, župan dr. Vorsič s soprogo in predstojnik mestne policije g. Törner.

Koncert mladinske glasbe. Kot zaključna prireditev CKT bo v soboto ob 8 zvečer v mali dvorani Celjskega doma koncert mladinske glasbe, ki obsega skladatelje Deva, Preglja, Mirka, Pavčiča, Šenoa, Adamiča, Osterca in Vrhovečka, skupno 9 mladinskih zborov in 7 samospevk, ki jih bo zapela naša priznana sopranistinja ga. Marjanca dr. Kalanova ob spremljevanju pianistke ge. Mirce Sancinove. Mladinski zbor Glasbene Matice šteje blizu 100 mladih in svežih grl. — Vstopnice so v predprodaji pri blagajni slikarske razstave v Celjskem domu, kjer se dobe tudi sporedi.

Dr. med. Viktor Tominšek

specialist za očne bolezni

se je preselil v Cankarjevo ulico 9

Ljubljanska drama uprizori 11. maja ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču Shakespearjevo tragedijo v 5. dejanjih »Othello«. Predstava je za abnoma.

Materinsko proslavo priredi Dekliška Marijina kongregacija v Celju pod okriljem KPD v nedeljo dne 7. maja ob 4 popoldne v mestnem gledališču.

Dramatski odsek salezijanskega mladinskega doma v Celju priredi v nedeljo 7. maja izlet v Braslovce.

Celjski bolnišnici je umrla 55letna posestnica Šmarčan Franciška iz Slaine pri Šmartnem v Rožni dolini. Naj v miru počiva!

Roparski napad pri Vojniku pri Celju. V sredo zvečer med 8 in 9 sta vdrla v stanovanje Marije Vrečko v vojniški okolici dva maskirana moška in zahtevala od nje denar. Marija Vrečko je od strahu pred samokresom, ki ga ji je eden držal pod nos, skoraj omedlela. Ponudila je razbojnikom 100 din. Toda morala sta biti dobro poučena o njenih denarnih razmerah, da se je namreč pred kratkim vrnila iz Amerike in prinesla denar, ker je eden z nabitim samokresom stražil Marijo Vrečko in njeno služkinjo, drugi pa je sobi, spalnici in kuhinji pregledal in prebrskal vse kote in našel 1500 din ter zlato zapestno uro. Roparja sta nato izgnala. Orožniki so takoj pričeli z zasledovanjem. Nekega sumljivega moškega so aretirali, pa najbrž ne bo pravi.

Trbovlje

V Trbovljah bo v nedeljo popoldne ob 4 v Sokolskem domu koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske pod vodstvom ravnatelja Poliča. Spored obsega vokalna dela po večini slovenskih avtorjev. Predprodaja sedežev v Trbovljah v podružnici »Jutra«.

KULTURNI OBZORNIK

Državni arhiv v Zagrebu

čuvaj dokumentov stare hrvatske slave

Arhivi držav, pokrajin in poedinah dežel niso nastali naenkrat, temveč so se hranili na najrazličnejših mestih: tako tudi arhivalije hrvatskega kraljevstva »regni Slavonije«, ki so se hranile pri privatnikih, potem pri banih, potem pri »protonotarijih kraljevstva« in končno pri zaupljivih osebah, največkrat v zakladnici zagrebskega kaptola, ki so jim kot privilegijem hrvatskega kraljevstva dajali posebno pozornost.

Za boljšo shrambo starohrvatskih kraljevskih privilegijev je poskrbel šele l. 1643 zdravnik Ivan Zakmardi iz Diankovec, ki je dal postaviti posebno skrinjo, iz hrasta, na katere pročelje je dal naslikati grbe kraljevine Hrvatske in Slavonije a na pokrov napisati »Regni Sclavoniae 1643«. Znotraj na pokrovu pa je Zakmardijevo posvetilo s pesmijo v distihih, posvečeni carissimae patriae suae Slavoniji in Hrvatski.

Ta skrinja, katere sliko prinašamo, se je imenovala »skrinja kraljevskih privilegijev« (cista privilegiorum regni) je umetno sestavljena ter ima več umetnih ključev, ki se odpirajo za povrstjo ter ima vsak svoj ime: »clavis banalis«, »clavis protonotarij«, »clavis viceprotonotarij«. Vsak od teh naslovencev je hranil po en ključ, ter drug brez drugega in tretjega ni mogel odpreti dragocenosti. Odpiranje skrinje se je vršilo redno na saboru, kjer so prebrali tudi zapisnik, dočim se je skrinjica hranila v zakladnici stolne cerkve.

To je bil prvi hrvatski državni arhiv.

Pozneje se je nabralo še več spisov, važnih za hrvatsko zgodovino, ter so začeli misliti, da se urejevanje arhiva poveri posebnim osebam: arhivarju ter da se za pisma določi posebno skrivališče, stalni urad. Na saboru l. 1744 je bil zaprežen in postavljen en prvi hrvatski deželni arhivar Ladislav pl. Kiraly in to za dve leti s plačo 300 forintov. V isti seji so se pobrigali predniki tudi za skrinje novooznanega deželnega arhiva. Važno je poudariti, da je dunajski državni arhiv bil ustanovljen šele l. 1745, torej eno leto po zagrebskem, kar je za Hrvate gotovo laskavo dejstvo.

V naslednjih letih je sabor večkrat določil, kaj naj pride v arhiv. Toda skrinjica je bila še vedno pri stolni cerkvi do l. 1763, ko je sabor določil, da se prenese v deželni arhiv v današnjem banskem dvorcu, a tedanji deželni hiši. Obenem so se akti v skrinji kronološko opisali, kar je opravil predsednik sodišča kraljevine grof Patačić s pomočjo podbana in protonotarija do l. 1764 in jih predali v arhiv v 7 fascikulih s 150 štev. Popis ostalih listin pa je napravil l. 1775 protonotar Spišić. Po Kiralyju so vodili arhivske posle protonotariji. L. 1791 je bilo sklenjeno, da se listine v tej skrinjici točno prepisejo, za kar so bili poverjeni registratorji. Posebno se je brigal za deželni arhiv ban grof Ivan Erdödy, ki je dobil pravico 1000 for. plačati za urejevanje arhiva. L. 1797 se je ta arhiv uredil, obenem pa je sabor naprosil zagrebski kaptol, škofa in vse važnejše

družine, katerih člani so opravljali kdaj važne funkcije, naj stare listine spravijo v ta deželni arhiv, ki je tedaj dobil prvega stalnega arhivarja.

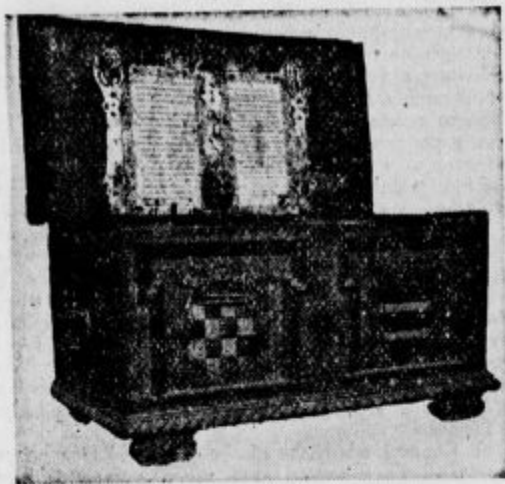
Velike težave z arhivom je imel ban za časa Napoleona. Kam naj ga skrije pred njegovim prihodom? Obrnil se je na Budim, ki pa je odgovoril, naj ga v primeru nevarnosti spravijo v Osijek in naj se sporazume z županom. Preden pa se je to zgodilo, je Napoleon že navalil na Kranjsko ter je bila nevarnost tu. Takoj zlože glavne listine v skrinje (3) in beže v Osijek, pa se kmalu — ko mine nevarnost — vrne v Zagreb. L. 1809 je bila zopet nevarnost pred Francozi, da bo arhiv moral bežati, kar pa je minilo. Pač pa so francoski časi dali lepo zbirko listin, ki so zdaj zbrani pod naslovom »Acta Gallicae«. Šele l. 1832 se je začelo prepisovanje iz kraljevske skrinje listine, kakor je sklenil sabor že l. 1791, in so jih razni kulturni delavci, ki so dobili 1 for. za pol, prepisali do 1836 140 listin, ki jih je overoval kaptol po posebnih komisijah, ki ji je načeljeval profesor akademije L. Susić. L. 1848 je bil arhivar znani ilirec Ivan Kukuljević-Sakcinski, ki je do l. 1853 prevzel v hrvatski arhiv tudi listine iz budimpeštanskih arhivov, kar se tiče Hrvatske. Teh je bilo 16 skupin, od katerih pa so jih deset l. 1885 zopet prenesli v Budimpešto. Kukuljević, ki je pozneje postal veliki župan zagrebski, je storil za arhiv zelo veliko. Šele l. 1870 je bil ta deželni arhiv urejen z zakonom, ki pravi, da se v deželnem arhivu hranijo vsi spisi, ki se nanašajo na zgodovino Hrvatske, zlasti spisi saborov, da ga vodi arhivar s pristavom, pisarjem in slugo ter da vrši vrhovno nadzorstvo ban. Pod banom Mažuranićem je Kukuljević načel vprašanje, da se arhiv razširi na arhive občin, kaptolov, ki naj jih hrani centralni deželni arhiv. Še l. 1875 postavlja Akademija isto vprašanje v rešitev, kakor tudi senat univerze ter je prišlo pred sabor, ki je predlagal vladi, naj predloži zakonsko osnovo za centralizacijo vseh arhivov. Vlada je skušala s pomočjo okrožnic ugotoviti, kaj je na deželi ohranjenega važnega za hrvatsko zgodovino. L. 1885 je važno za arhiv, ker se je tedaj zahtevala povečava prostorov ter odstop iz dunajskih arhivov aktov, ki se tičejo Krajine, na drugi strani pa je bilo treba vrniti Budimpešti pred leti prinesene listine, kar je vzbudilo nezadovoljstvo v saboru in znano afero. Posebna komisija znanstvenikov je preštudirala arhive na Dunaju, pa tudi po hrvatskih mestih.

Z arhivarjem dr. Bojničićem se je za arhiv veliko storilo, predvsem se je izpopolnila notranja ureditev prostorov. Tedaj so prišli tudi ključni skrinje, ki so jo že zdavnaj hranili v arhivu, tudi v arhiv. Dr. Bojničić je dobil veliko arhiva za svoj deželni arhiv, tako mesta Zagreba, zagrebske županije ter nekaj občin. L. 1893 je dal temelj arhivski ročni knjižnici, na katero je še danes ponosen, ker vsebuje najboljša in najpopolnejša dela o naši zgodovini, heraldiki itd.

Prostori za arhiv so postajali vedno tesnejši. Zato se je pri zgradbi vseučiliške knjižnice l. 1910 mislilo tudi na arhiv ter je ban Tomažič določil, da tudi on dobi separirano mesto v knjižnici, kar se je zgodilo po načrtih arb. R. Lubynskega, asistenta znamenitega nemškega arhivarja Durma. L. 1913 so preselili arhiv v novo zgradbo na Marulićevem trgu. L. 1914 je prevzel dež. arhiv tudi mestnega in kaptolskega l. 1916. Dvomi težnji, da se v dež. arhivu centralizirajo vsi podeželski arhivi, se je ugodilo šele l. 1926 po ministrski naredbi, toda izvedlo šele l. 1938.

Sedanji ravnatelj arhiva je dr. Laszowski. Današnji arhiv obsega več kot 200 serij dokumentov, med katerimi so najvažnejši spisi iz časa hrvatske kraljevske dinastije od l. 1102 dalje, ter zapiski saborov od l. 1478 dalje. Poleg tega ima arhiv veliko število map, pečatov, podob ter vsakovrstnih kuriozitet. Po vsebini je vsekakor eden med najbolj važnimi arhivi v državi, zanimiv pa je tudi po zgradbi, saj so se zanj zanimali tako Čehi kot Nemci, ko so gradili svoje nove arhive ter jim je veljal za vzor.

Arhiv izdaja tudi svoj lastni časopis »Vjesnik kr. hrvat. slav. dalm. zem. arhiva«, oziroma od l. 1925 »Vjesnik kr. drž. arhiva«. L. m.

Skrinja privilegijev kraljevine Hrvatske.

Koncert pianista Raoula Koczalskega

Poljska, ki je dala svetu največjega in naj-ankoetnejšega klavirskega poeta Friderika Chopina, se še danes ponaša z vrsto klavirskih mojstrov, med katerimi zavzema vidno mesto tudi Raoul Koczalski. Našemu občinstvu je bilo dano že ponovno slišati tega mojstra in njegovo dovršeno igro in tudi iz kuzstva nam bo že vsem znano, da je Koczalski posebno poglobljen v interpretacijo svojega slavnega narodnega rojaka. Zato je tudi te dni, ko je pianist nastopil s samostojnim koncertom v ljubljanski filharmonični dvorani, sestojal glavni del njegovega sporeda iz Chopinovih skladb in to v dopadnje in zadovoljstvo prisotnega občinstva, ki je z veseljem prišlo na koncert, čeprav ne v ravno obilnem številu — ter izražalo umetniku svoja odkrita priznanja.

Ob igri, ki se je iz novega kvalitetnega Bechsteinovega klavirja razlila po dvorani, se je kaj kmalu ubralo razpoloženje poslušalstva in je tolo utripalo priročno lepega in čistega zvenenja. Skladbe pa, med katerimi sta bili dve Chopinovi baladi in deset njegovih etud, trije preludiji Koczalskega in še Schumannov Karneval, so postopoma razodevale svojo lepoto, ki jo je vzbujal najster s posebnim oblikovanjem. Glavna umetniška prednost pianistova je tanka občutljivost za pristi klavirski ton, in za vse še tako pisane njegove zveze. S svojo izredno in dovršeno ter silno prožno tehnično sposobnostjo zna prelivati zvočne barve v pisane zveze. Pri tem je značilen način »ozvočnega oblikovanja«, ki dobiva s precej občutljivostjo pedaliziranjem; iz te gnote pa se jasno in plastično dvigajo bitne melodične misli v posebno ercnemu odnosu do pisane tonskega ozadja, kar daje zlasti Chopinovim skladbam njih pristni značaj in pravi izraz. Učinke dviga bri-antna igra, v kateri dobe zlasti hitri in drobno nabrani tonski dvigi in padci neko opojno lepoto, ki prevzame podobno kot blesk vodne gladine, v soncu ožarjene. Mojster je dober poučen v tradiciji pristne Chopinove igre in celo občutno po-

udarja njen tradicionalni značaj, kar mestoma obrne nase pozornost. Ob grajenju celotnih skladb pa se zopet z druge strani kažejo posebna svojstva. Umetnik je pristen romantik, ki zapada osebnemu čustvovanju in njega narekovanju. Zato se mu dogaja, da zlasti počasnejše in čustveno napete skladbe slede v prednasanju podobi njegovega osebnega čustvenega valovanja in se pri tem v zgradbi razrahlja — včasih celo melodično trga v nasprotju s svojo napisano, v objektivnosti zastavljeno podobo. Pač pa dobiva skladbe hitrega značaja svojo čistostjo arhitektonske podobe, kjer jih ohrani njihov zanešeni in enakomerni ritmični utrip. Značilno je, da zažive najmočnejše one skladbe, ki so metrično preprosto urejene, pa podložne hitremu tempu (umetni pleš). Seveda opravičuje pri vsem umetnika njegov estetski nazor, docela predan romantičnemu umetništvu, kjer se čustvo posebno razpenja in valuje v neki razpuščenosti in kjer je tako osebno čustvo glavni urejevalec in nepokorni oblikovalec tonskega zvenenja. Iz te opredelilne pa je razumljiva tudi ona razčlenjena vsebina, ki diha iz podajanja in ki se brez otre in disciplinirane duhovne dejavnosti zateka zdaj v sentimentalno sanjavo, zdaj zopet v stopnjevano virtuosnost.

Tako nam je bilo dano v orisanem okviru doživeti dolgo vrsto prelepih Chopinovih umetnin, v katerih se je razodela mehka in za vse pojave življenja tanko in skoraj bolešno občutljiva duša. Skladbe so dovršene izraz umetniškega doživljanja in se izpevajo v čudovito usloženih melodijah, barvanih iz neke značilne slovanske zamaknenosti — in še v opojnih tonskih sozvočjih, kjer so izčrpane zadnje lepote klavirske igre. Slišali smo tudi nekaj krajših umetnin Koczalskega samega, ki se je v njih razodel kot popoln romantik s posebnim smislom za trenutne čustvene navdihe, urejene brez močne oblike, ki je pa obenem dokazal, da je vnet tudi za impresi-istično barvno ploskovnost. Lep koncertni zaključek pa nam je posredovala Schumannova umetnina, kjer je v nekakšni verižni vezanosti glasbenih domielokov utelešena prav tako romantična — čustveno napeta, zdaj sanjava, zdaj zopet živo razgibana in tanko občutljiva duševnost v jasnih oblikah. V. U.

Albanske čete se pripravljajo za veliko parado v Rimu. Po priključitvi Albanije k Italiji je bila tudi albanska vojska vključena v italijansko vojsko. Prve čete albanske vojske so že prišle v Rim, kjer se vezbajo za veliki nastop ob proslavi ustanovitve imperija, ki bo dne 9. maja na »Via del Impero«.

„Otoki sreče“ v najem!

V nekem dnevniku v San Francisku je bil pred kratkim sledeči inserat: »Samoten otok v Tihem morju, primeren za tiste, ki jih je utrudila civilizacija, za posameznika ali družino, se proda ali odda v najem.« — To je konec neke robinzonade, ki se je po 30 mesecih zakonske sreče podelila.

Začela se je poleti leta 1936. Amerikanski inženir Ralph Carr je na svojih potovanjih po Japonski veliko slišal o skupini samotnih otokov v Tihem morju, ki leže nekako 1000 milj od kalifornijske obale in so 70 milj oddaljeni od vsake paroplovne poti. Imenujejo se »Modri otoki«, ker imajo njihove skale nekako modrikasto barvo. Zaznamovani so le na največjih zemljevidih. Inž. Carr je pravkar prebolel nesrečno ljubezen in se je razhudil na svojo civilizacijo. Zasanjal je nekakšno robinzonsko življenje, ki bi ga mogel začeti na teh otokih. V istem listu v San Francisku, v katerem sedaj svoje samotno kraljestvo ponuja v nakup ali vsaj v najem, je dal objaviti oglas: »Išče se sorodna duša za skupno bivanje na samotnem otoku v Tihem morju.«

Oglasilo se je več sto kandidatkinj, ki jih je prav tako utrudila »civilizacija«. Carr je izbral plavaloso Virginijo Ellia, uslužbenko v neki bolnišnici v San Francisku. Poročila sta se — civilno seveda — in številni časopisni fotografi so vzeli slike mlade dvojice, ko sta odhajala na

»Modre otoke« s čolni, šotori in celo grmado zabojev. Potem pa 30 mesecev ni bilo nobenega glasu več o njima. Umaknila sta se »civilizaciji« in nihče ni vedel, kako jima teče življenje v samotni. Pred nekaj tedni pa sta se spet nenadoma pojavila v San Francisku. Zanimanje za nju je spet oživel. Z vseh strani so ju izpraševali, kako sta živela skoraj tri leta in zakaj sta spet prišla med ljudi. Inž. Carr je na kopico vprašanj odgovarjal: »Midva sva najbolj srečna na vsem svetu. Nazaj v Ameriko sva prišla samo zato, ker morava k zobozdravniku. Zaradi hrane se nama namreč odpovedali skoraj vsi zobje. Da se ne bi ta pokora spet ponovila, sva sklenila, da si bova dala izdreti vse zobe. Potem bova pa vzela s seboj več kosov umetnega zobovja in potem bova lahko v resnici neodvisno od vsega sveta živela v samotni Tihem morja. Čim prej bo mogoče, bova spet odšla nazaj na »otoke sreče«, za vedno.«

Prišlo pa je čisto drugače. Virginija se je namreč do ušes zaljubila naravnost v — zobozdravnika! Ko so jo izpraševali, kako se je moglo to zgoditi, je kratko odgovorila: »Ko sem prvič zapuščala njegovo ordinacijo s sobo, sem že vedela, da je to mož mojega življenja.« Ko je inž. Carr za to izvedel, se tudi ni dolgo upiral. Kakor da mu je to prav prišlo je privolil v ločitev. Premislil se je tudi glede zob in jih ni dal izdreti... Sedaj »otoki sreče« prodaja.

ŠPORT

Javni telovadni nastop srednješolcev

Učenci in učence srednjih in učiteljskih šol v Ljubljani priredijo jutri, v soboto, dne 6. maja ob 3 popoldne na Stadionu javni telovadni nastop z bogatim sporedom, ki bo obsegal devet točk.

Pri prvi točki nastopi 2600 učencev in 1600 učenk k pozdravu državni zastavi — godba pa zaigra državno himno. Nato sledijo razne proste vaje učencev in učenk, tekmovalne igre, talne vaje, narodni plesi, orodne vaje dijakov (skupni skoki čez 12 koz in meti 24 medicinskih žog) in kot zaključna točka sledi štafetni tek na progi štirikrat sto metrov in tek na 1500 m.

Pri vajah in nastopih sodeluje vojaška godba dravske divizijske oblasti. Vstopnina: stojišča po 2 din, sedeži pa po 5 din.

Vhod na Stadion za gledalce je samo v Vodovodne ceste!

Ker je spored bogat in zelo zanimiv, se občinstvo vabi, da si ga ogleda v čim večjem številu.

Naša reprezentanca bo le igrala kompletna v Bukarešti

Kakor posnemamo iz »Politike«, zagrebski nogometaši ne mislijo izvajati posledic pri tekmi z Rumunijo, ki bo prihodnjo nedeljo. Vsekarer pa pravijo, da ni izključeno, da se bodo poslužili teh sredstev pri bodočih mednarodnih srečanjih, če ne pride do reorganizacije našega nogometnega športa v smislu predlogov zagrebske nogometne zveze.

Sabljaški dvoboj KAC : SK Ilirija

Po lanskoletnem prvem srečanju med sabljači KAC in SK Ilirije, ki se je končalo z veliko zmago Ljubljancem v razmerju 23:12, prireajo Ilirijani dne 6. in 7. t. m. v Trgovskem domu revanšni turnir, za katerega vlada v športni javnosti zelo veliko zanimanje.

Tekmovanja se udeležijo 8 borilcev iz Celovca, na čelu jim olimpijski reprezentant bivše Avstrije g. Wezereck Celovčani so po lanskem nastopu zelo vestno trenirali pod vodstvom svojega učitelja g. Fürpassa ter se obeta zelo napeta in ostra borba. Za SK Ilirijo nastopajo skoraj isti borilci kakor v Celovcu. To so: gg.: Pengov Marjan, Ferlan Maks, Hanžič Ferdo, Jurko Oto, Lovro Verčko, Križanec Miloš ter najbrž Cvetko Saša, sin dolgoletnega učitelja Ljubljancem g. polkovnika Cvetka. Za večino ljubljanskih sabljačev bo to letošnji prvi nastop po zimskem treningu.

Tekmovanje bo v floretu, končna klasifikacija bo veljala za posameznike. Po predkolu, ki bo opravljeno v soboto popoldne in event. večer bo v nedeljo finale. Vsi finalisti bodo prejeli lične spominske plakete, prvi trije plasirani pa prejmejo posebej še častna darila.

Upati je, da bo to tekmovanje, ki je pred jugoslovanskim državnim prvenstvom velikega pomena za naše sabljače, vzbudilo veliko zanimanje za lepi sabljaški šport v naši športni javnosti.

Po športnem svetu

Iz ameriške in angleške lahke atletike.

V Filadelfiji so imeli ameriški lahkoatletski klub doževnemu vremenu svoj lahkoatletski nastop. Brown je skočil 7.56 m daleč, Watson je zmagal v metu krogle z metom 15.98 m, Faymonville v disku, ki ga je vrgel 49.78 m daleč. Olimpijski zmagovalci John Woodruff je pretekel 880 jardov v času 1:51.2 min. in Wolcott je potreboval za tek čez zapreke na 120 jardov 14.5 sek.

Angleški svetovni rekorder Sydney Wooderson je tekel ob priliki klubske tekmovanja letos prvič na tekališču. Brez resnih nasprotnikov je

zmagal v teku na eno miljo v času 4:14.2. Olimpijski zmagovalci v hoji na 50 km Harold Whitlock je na 20 milj pustil zadaj svojega mlajšega brata za 200 metrov in je rabil za omenjeno progo 2:52.36.

Olimpijski stadion bodo še povečali.

Organizacijski odbor za olimpijske igre leta 1940, je zaprosil upravo stadiona v Helsinkih, da bi tribune povečala še za 2700 kvad. metrov, da bi se na ta način pridobilo še nekaj tisoč sedežev za gledalce. Akoravno se stadion povečava, ne bo na njem več prostora kakor za 60.000 gledalcev. Prostor pa nikakor ne bo zadostoval z ozirom na naročila vstopnic iz tu- in izostemstva.

Za 60.000 olimpijskih obiskovalcev so doslej preskrbljena stanovanja.

Stanovanjski urad za olimpijske igre si je zagotovil do 10. marca že 58.420 stanovanj za obiskovalce olimpijskih iger. Prijave stanovanj pa še niso zaključene in rastejo iz dneva v dan tako, da računajo prireditelji, da bo število precej prekoračeno kakor je pa pričakoval prireditelj.

Nemčija : Belgija v hokeju na travi 2 : 0.

Nemška reprezentanca je nastopila v Bruslju proti Belgiji, katero je po hudi borbi premagala z rezultatom 2 : 0. Belgijci so zelo napredovali v tej športni panogi in so pred kratkim premagali Nizozemsko.

Svetovno prvenstvo dvigačev preloženo.

Svetovno prvenstvo težkoatletov v dviganju uteži, ki bi se moralo vršiti v času od 9.—11. septembra v Rigi, je iz tehničnih razlogov preloženo na 14.—16. september.

Državni predsednik Kallio pokrovitelj olimpijskih iger.

Finski državni predsednik Kallio je prevzel pokroviteljstvo olimpijskih iger l. 1940. Za poveljnika olimpijske vasi je bil imenovan major Val-kama, vodstvo celokupne poročevalske službe za olimpijske igre je prevzel bančni ravnatelj Aro.

Cor Kint je premagala van Feggelenovo.

Nizozemska plavalna elita se je zbrala na plavalni prireditvi v Velsenu. Značilno pri tem srečanju je zmaga mlade hrbtne plavalke Cor Kintove na 100 m, ki je premagala svetovno rekorderko Jet van Feggelenovo v času 1:14.2, dočim je Feggelenova potrebovala za isto progo 1:15. Mnogo obetajoči talent je plavalca v krawlu Alie Stijl, ki je ponovno triumfirala nad Rio van Veen.

10 Bolgarov na kolesarski dirki v Belgradu

Na velike kolesarske dirke belgrajskega tiska pošljejo Bolgari deset svojih najboljših dirkačev. Tako je namreč izjavil njihov zastopnik, ki se je te dni mudil zaradi tega v Belgradu.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije (službeno). Obveščajo se vsi zvezni klubi, da izvedejo potom svojih podzvez najkasneje do 15. t. m. verifikacijo svojih funkcionarjev in vozačev. Po tem roku plačajo stari člani dvojno pristojbino, medtem ko na novo pristopivši plačajo tudi po tem roku 10 din za vsako verifikacijo.

ZSK »Hermes« Ljubljana. Službeno: Redna seja centralnega odbora se, rši danes ob 19.30 v palači Grafike.

ZSK »Hermes«, nogometna sekcija, Ljubljana. — Službeno. Opozorimo vse igralce l. in II. sku-

Zgradite slovenski katoliški prosvetni centrai »Slovenski dom«!

Novo zavetišče za zapuščene otroke

Ljubljana, 4. maja.

Danes ob 5 popoldne je bilo v poslopju stare cukrarnice slovesno odprto otroško zavetišče, ki je po svojem značaju edinstveno v Ljubljani in morda v vsej državi. To zavetišče je namreč namenjeno izgubljenim otrokom, ki beračijo po cestah in javnih lokalih, ki prodajajo pod različnimi pretekami cvetlice in druge predmete ter s tem dostikrat preživljajo tudi svoje veččlanske družine in preskrbujejo svojim očetom pijanecem denar za vino ali žganje. Mestna občina se je odločila, da problem te potopeške in sami sebi pripuščene mladine reši na ta način, da ji osnuje zavetišče. Ustvarila jim je prijazen dom v stari cukrarni. Nekdanji zanemarjeni prostori so popravljeni, pobeljeni, in spremenjeni v svetle sobe, ločene za dečke in deklice. Preskrbljeno je tudi za otroke, ki bi morda zboleli za kakšnimi nalezljivimi otroškimi boleznimi in ki bodo ločeni od zdravih otrok. Prostori so okrašeni z lepimi slikami. V prostorih je seveda tudi križ in kip Matere božje. Skrbstvo nad tem zavetiščem pa so prevzele usmiljene sestre sv. Križa, priznane vzgojiteljice mladine.

Zavetišče so odprli danes na slovesen način. Prišel je g. župan dr. Adlešič s svojo gospo, zastopnik g. bana načelnik dr. Karlin, predsednik mestnega socialnega odbora kanonik dr. Klinar, več občinskih svetnikov, tatnatelj socialnega urada svetnik g. Svetel, mestni fizik dr. Rus, zastopnika policijske uprave komisar dr. Kante in ga.

Meliharjeva, zastopniki tistih društev, ki so se izkazala pri podporah, to je za Združenje trgovcev g. Verbič, za Društvo rokodelskih mojstrov podpredsednik g. Bekal, za Prvo društvo hišnih posestnikov g. Dobovišek, za Rdeči križ g. Anton Jagodič, za Unijo za zaščito otrok g. Vojko Jagodič, za Zavod za zaščito otrok dr. Dragas, krščanske podpornice organizacije pa so zastopali gg.: dr. Pečjak, dr. Levičnik, ravnatelj dr. Blatnik, Contala, Tome in drugi. Častno je bilo število zastopnic dobrodelnih organizacij, zlasti krščanskih, z gđc. Cilko Krekovo na čelu.

Za uvod k slovesnosti je šolski zbor bežigradske šole pod vodstvom g. Venturinića, našega priznanega dirigenta, lepo zapel nekaj pesmi, nato pa sta govorila o socialni skrbi za mladino dr. Adlešič, ki je odprl zavetišče, in ga. Meliharjeva. Oba govornika sta naglašala veliko važnost novega zavetišča, ki je namenjeno predvsem tako imenovanim »potujočim« otrokom, ki se priključijo v Ljubljano; saj za zapuščene mestne otroke občina že tako in tako skrbi. Gđc. Meliharjeva je tudi izrekla g. županu in mestni občini toplo zahvalo za ustanovitev takega zavetišča, ki smo ga doslej pogrešali. Glavne misli iz obeh govorov bomo še uporabili v enem naših prihodnjih člankov. Bežigradski šolarji so zapeli še nekaj lepih pesmi, nato pa so si zastopniki ogledali zavetišče, ki je res vzorno urejeno. Že na prvi dan obstoja tega zavetišča je bilo v zavetišče privedenih 7 zapuščenih malčkov, ki bodo tu deležni vsaj začasne oskrbe.

Sodba o manipulacijah na soc. pol. uradu

Ljubljana, 4. maja.

Včeraj prekinjena glavna razprava proti mag. uradniku Lojzetu Sedeju in mag. uradnici Mariji Gratznerji se je danes ob 8.30 nadaljevala ter je bila ob 11.30 končana. Za današnje razpravo, ki je mirno potekala, je vladalo večje zanimanje med ljubljanskim občinstvom.

Senatni predsednik g. Rajko Lederhas je čital nekatere zapisnike. Tako obramba, kakor tudi državno tožilstvo sta predlagala nove dokazne dokaze, ki pa jih je sodišče zavrnilo kot nepotrebne, ker je bilo položaj dovolj razčiščen v razvoju procesa. Prečitane so bile mnoge izpovedbe prič, ki so kot mladostniki prejeli nakazila za čevlje in podpore. Prečitano je bilo tudi obširno poročilo revizijske komisije, kako so prejšnja leta pod drugimi režimi poslovali na socialnopolitičnem uradu. Poslovanje je bilo »domače«. Podpore so ob velikem navalu prosilcev prejemale tudi nepoznane osebe, celo ljudje, ki niso pristojni v Ljubljano. Uradništvo je sicer mnogo prosilcev že dolga leta poznalo, toda primerili so se tudi slučajni, da je kdo prejel podporo na kako izmišljeno ime.

Ob 9.30 je senatni predsednik zaključil dokazno postopanje, nakar so sledili govori državnega tožilca, zastopnika mestne občine ljubljanske in obeh branilcev. Trajali so poldrugo uro. Državni tožilec je zahteval obsodbo obeh obtožencev v smislu obtožbe, v obtožnici navedena dejanja je treba po njegovem mnenju kvalificirati kot zločin po §-u 385 k. z., to je zločin prejemanja podkupnine odtušeno provizije, za kar je določena najvišja kazen do 5 let robjice. Zastopnik mestne občine se je pridružil izvajanjem državnega tožilca. Branilca sta v krepkih govorih pledirala za oprostilo sodbo.

Kmalu po 11.50 je predsednik objavil sodbo. Senat se je postavil na stališče, da je obtoženec Lojze Sedej zagrešil le prestopke prejemanja daril v smislu §-a 384 k. z., ko je prejel od M. T. darila in od njega zahteval provizijo za posle, ki jih je izvršil za njega kot uradnik. Pa omenjenem kazenskem paragrafu je bil Lojze Sedej obsojen na en mesec zapora, pogojno za 2 leti, ker doslej še ni bil kaznovan. Glede ostalih, v obtožnici inkriminiranih dejanj pa je bil Sedej oproščen. Druga obtoženka Marija Gratznerja pa je bila zaradi pomanjkanja dokazov popolnoma oproščena.

Državni tožilec je proti sodbi prijavil revizijo in priziv na Stal sedmorice v Zagrebu.

Iz Julijske Krajine

Podbrdo. (Nova cesta.) Poročali smo že o gradnji nove moderne ceste iz naše vasi na Petrovo brdo. Cesta teče nekaj časa v dolini v črti nekdanjega kolovoza in se potem vzpne v širokih vijugah na sedlo, kjer se združijo s prejšnjo cesto, ki je speljana po pobočju hriba. Ta nova cesta je sedaj dograjena, ni pa še izročena prometu, ker smatrajo, da njen tlak še ni dovolj utrjen.

Suša. Vsa naša Julijska Krajina je zadnje tedne hudo trpela zaradi pomanjkanja dežja. Zemlja se je povsem izsušila, polja in travniki so zamrli, nič več ni raslo, nič več pogajalo. Mnogokje je bilo tudi občutno pomanjkanje vode. Kmetje so vnelo molli, da bi se jih Bog usmili. Večkrat se je zdelo, da bo nebo dalo zaželjeno moč, toda hudobna burja je pregnala vse nade. Zadnje dni prejšnjega tedna pa je vendar začelo rahlo deževati. Upamo, da se bo razsušena zemlja vsaj za silo napila.

Novo mesto

Protituberkulozna liga v Novem mestu ima letos svoj redni občni zbor v soboto 6. majnika ob pol 8 zvečer v mestni posvetovalnici. Dnevni red običajen. K občenemu zboru so vljudno vabljeni ne samo člani, odnosno odborniki, temveč tudi cenjeno občinstvo, da se tako približe seznanijo s težkočami, s katerimi se liga bori, da vzdrži disperanzer, in da vidi ter sliši številke, katere dajo jetični bolniki, ki se zdravijo v disperanzerju. Vse premalo se brigamo za tako važne socialne ustanove.

Križarji sv. Frančiška z II. osnovne šole v Celju so poleteli v soboto, 15. aprila v Rajhenburg. V ondetni baziliki lurske Matere božje so med sv. mašo lepo peli na koru. Obiskali so samostan oo. trapistov, ki so jih prijazno sprejeli. Samostansko življenje trapistov je pustilo na fantih najlepše in neizbrisne vtise. Na sliki jih vidimo zbrane okoli g. opata p. Epalleja.

V samo 7 dneh Ta čudovita izprememba!

Videti je
neverjetno, ali
POIZKUSITE
SAMI

V enem samem tednu! Na tisoče navdušenih žena je doseglo, da izgledajo za mnogo let mlajše. Brazde in gube so izginile! Učenci so odkrili, da nastanejo gube zaradi tega, ker koža s starostjo izgublja neke vitalne elemente. Vrnite koži s hrano te dragocene elemente in postala bo spet sveža in mlada.

To je presenetljivo odkritje dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Njegov ekstrakt iz globokih kožnih celic, imenovan »Blacel«, je zdaj v kremi Tokalon, rožnate

barve. Uporabljajte jo vsak večer, ona bo redila in pomlajevala kožo med spanjem. Gube naglo izginejo. V enem tednu boste izgledali za leta mlajši. Če dan uporabljate belo hrano za kožo Tokalon. Ona razkroja zajedalce, zožuje razširjene znojnice in v nekaj dneh tudi najtemnejšo in najbolj raskavo kožo napravi mehko, belo in gladko.

Ptuj

Serajnikov mladinski kvintet v Ptuj. Glasbena Matica v Ptuj priredi s sodelovanjem nariborskega mladinskega kvinteta g. Fr. Serajnika v soboto, 6. maja ob 19.30 v dvorani Glasbene Matice v Ptuj godalni komorni večer. Čisti dobček je namenjen dijaški kuhinji v Ptuj. V nedeljo 7. maja bo isti kvintet igral pri dijaški službi božji ob 8 v prostijski cerkvi.

Za pobijanje smrdljive sneti na pšenici, pokrite sneti na ječmenu, prašnate sneti na ovsu, progavosti ječmena in snežene plesni, t. j. bolezni,

ki se morejo s pridom zatirati z različnimi strupenimi sredstvi bodisi z namakanjem ali s prašenjem, bo kraljevska banska uprava v Ljubljani podeljevala v mejah proračunske možnosti prispevke občinam, zadrugam in društvom, oziroma njihovim podružnicam, srenjam, vaškim odborom in podobnim kmetijskim zastopstvom. Podrobna pojasnila se dobe med uradnimi urami na mestnem poglavarstvu v Ptuj.

Nesreča. Franc Čuš, 52 letni dninar iz Tibole, občina Sv. Marijeta niže Ptuja, je padel z lestve na vozu. Dobil je hujše poškodbe po vsem telesu in so ga morali prepeljati v pljučno bolnišnico.

V nedeljo 7. maja vsi na tombolo v Ptuj, ki jo priredi ptujski FO. 25 tombol, 1000 drugih lepih dobikov. Začetek ob 3 popoldne. — Tablica 2 dinarjal

Jesenice

Materinska proslava, katero priredi gospodinja šola, bo v petek 5. maja ob 6 zvečer v telovadnici ljudske šole na Jesenicah. Spored je pester. Vstopnine ni.

Večerni gospodinjinski tečaj za žene in dekleta delavskih družin se prične drugi teden. Bo trikrat na teden: v ponedeljkih, uredah in petkih. Je brezplačen in bo trajal 24 dni. Prijave sprejema do ponedeljka gđna. Blatnikova, učiteljica gospodinske šole v ljudski šoli.

Umrl je v bolnišnici bratovske ekladnice g. Kavalar Sebastijan. V najlepši mladeniški dobi, šele 28 pomlad je šel, ga je neizprosna smrt iztrgala domačim. Bil je dober sin ter zvest in pa zgleden član ZZD. Od prvega početka ustanovitve delavske organizacije se je pridno udeleževal. Med tovariši je bil priljubljen. Naj v miru počival.

Botri in botrice! Lepe venčke za birmanko, mašne knjižice in rožne vence si oglejte v trgovini Krekovega doma.

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v petek 5., v soboto 6. in v nedeljo 7. maja ob pol 9 zvečer in popoldne ob 3 ruski vefelilim »Stjenka Razin« Volga - Volga. V soboto 6. maja ob 4 popoldne in v ponedeljek 8. maja ob pol 9 zvečer matineja kriminalni film »Gospodar podzemlja«. Pri vseh predstavah dodatek.

Gospodje, pozor!

Veliko izbiro blaga za moške športne in promenadne obleke za poletje — nudi iz domačih in inozemskih tovarn po izredno nizkih cenah tvrdka

F. I. Goričar

Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 29

Ker so novi prostori, je tudi zaloga nova!

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka...

Prisotni zastopniki oblasti so takoj začeli šteti, koliko zlata bi to bilo. Računska umetnost jim je bila že tako prirojena. Ko so bili gotovi, so stopili s komisarjem v kot in mu svetovali, kako naj postopa. Najprej naj župnika zasliši, kje so stvari. Če bi mu odtrgali tudi glavo, ne bi dobili cerkvenih posod.

To je uvidel tudi komisar in je postal iz volka lisjak. S prijaznim smehljajem je stopil do župnika Nikandra in začel:

»Tovariš očka, ne tiče se tega, da bi bili vi poklicani na odgovor. Z izročitvijo zlatnine in srebrnine bi rešili tisoče tovarišev, ki jim preti pogin od gladi in prepičan sem, da nimate ničesar proti, če se pomaga tem siromakom.

Saj nam je dobro znano, da sami uboge vzorno podpirate. Zato vas prosimo, da nam pomagate pri tej pomožni akciji. Kot izobražen mož dobro veste, da je naša državna blagajna prazna in zato ni naša vlada zmožna preprečiti lakote. Prav zato se je čutila primorano, da vnovči v cerkvah nakopičene zaklade v dobro stradalajočim sonarodnjakom. Torej, očka, če ste plemenit mož in imate usmiljenje s svojimi stradalajočimi brati, tedaj nam ob tej priliki ni treba, da bi bilo cerkveno posodje vzrok prepira. Vi prinesite skrite zaklade semkaj in sli bomo v prijateljstvu narazen.

Župnik Nikander se je zasmehljaval in odvrnil: »Tovariš komisar, lepe besede ste našli, vendar je vaše prizadevanje zastorj, da bi me pregovorili. Ne izgublajte zato svojega dragocenega časa. Cerkvenih posod nisem skril zato, da bi jih šel takoj iskat in vam jih dal. Kaj me je napotilo k temu dejanju, vam menda ni treba razlagati. Storitore to, kar vam je dolžnost storiti. Predmetov od mene ne boste nikdar dobili.

16

Komisar se je s svojimi tovariši še enkrat pogovoril o položaju in je Nikander rekel prav tako mirno in prijazno kakor prej:

»Bodite prepričani, da nam je neskončno težko, da vas moramo s cerkvenim starešinom prijeti. Zaprl vas bomo. Morda si boste tukaj še enkrat premislili.

»To ni potrebno, ker sem več dni in noči natančno premišljeval. Toda tu pred vami izjavljam, da nima moj cerkveni starešina v svo zadevu nobenega opravka. On ne ve, kam sem potreščine skril.

»Mar ni dejal, da je vsa ropotinja, ki ste nam jo pokazali, vse, kar je v cerkvi?« je komisar vzkliknil. »Ce cerkveni starešina ničesar ne ve, kje je skrito cerkveno posodje, kdo naj potem ve?«

»Tudi o tem se mi ne zdi potrebno, da bi kaj skrival,« je odgovoril župnik. »O svojih namenih nisem cerkvenemu starešinu niti besedice črnil. Nasprotno sem nekomu drugemu to zaupal. Vendar mi ne boste mogli izvabiti skrivnosti, kdo je to. Če vam je cerkveni starešina rekel, da je vse, kar sva vam v cerkvi predložila, je stori v dobri veri. Ni še dolgo v službi in drugi predmeti so bili spravljani na kraju, za katerega ni vedel. Priznam, da sem zamenjal srebrni kelih, ki sem ga rabil pri bogoslužju za pozlačenega, ki je bil sicer le bakren. Vendar tega cerkveni starešina ni mogel zapaziti. Nedolžen je. Zato vas prosim, da ga izpustite.

Po kratkem posvetu s svojimi tovariši in člani vaškega sovjeta je izjavil komisar, da je pripravljen izpustiti cerkvenega starešina pod pogojem, da podpiše župnik Nikander primeren protokol, kar je tudi storil.

Nato so komunisti naložili na voz vse bakrene in bronaste predmete. Komisar je seznam zakopanih predmetov vtaknil v torbo in ukazal župniku naj stopi na voz. Župnika so odpeljali v Obidne.

Med potjo so se proti župniku obnašali izredno vljudno.

Celo dovolili so mu, da si je smel vzeti s seboj nekaj tople obleke, odeje in živila.

Komisar je s svojimi spremljevalci zastoj skušal pregovoriti župnika Nikandra, naj izda, kje so skriti predmeti. Ko je to odklonil tudi v komisarjevi pisarni, so ga zaprli v njemu že poznano klet. Tokrat je imel s seboj vsaj nekaj tople obleke in odej.

Kakor prvič, je bila celica tudi sedaj polna jetnikov. Vsakih par dni so se menjavali. Nekatere so izpustili, druge so odpeljali v okrožno jetnišnico in na njihovo mesto so prihajali novi jetniki. Župnik Nikander je želel le to, da bi umrl vsaj tu v tej ječi, ker je vedel, da bi ga njegovi verniki prišli iskat in bi ga cerkveno pokopali.

Cerkveni starešina je takoj poročal po vasi, da so župnika odpeljali. Tudi ni zakrival, zakaj so ga. Vsi so hvalili župnika in odobrvali njegovo dejanje. Toda hudo so se zanj bali, ker je že tedaj, ko so ga prvič zaprli, skoraj umrl. Tokrat so h komisarju poslali veliko odposlanstvo. Vedeli so, da bi majhno odposlanstvo enostavno odklonil.

Odposlanec je komisar v Obidnu zelo prijazno sprejel in jim je takoj dovolil, da smejo govoriti z župnikom. Celo med štirimi očmi smejo z njim govoriti. Župnika so privedli v pisarno in komisar je šel v sosednjo sobo. Tam je napenjal usesa in prisluškoval. Menil je, da bo župnik Nikander pred svojimi verniki govoril o skritih stvareh in jim povedal, kje jih morejo najti. Zato je tudi odposlanstvo tako prijazno sprejel in jim omogočil pogovor z župnikom.

Odposlanci so v resnici govorili o skritih stvareh in mnogo jih je svetovalo župniku, naj jih izroči.

»Očka,« so govorili, »rešite vendar za vsako ceno svoje življenje in zdravje. To ima ljubi Bog gotovo rajši, kakor da vas izgubimo. Tisočkrat ste nam več vredni, kakor cerkveno posodje.

Otroški kotiček.

35

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

Ko sta kralj in kraljica Polnoči vse pojedla, ju Hamham vpraša, kaj bi še rada imela. »Jajček in slaščice obilo in kompota celo kilo!« naroči Zalika. Hamham ji iz čudovorne posode takoj pričara najslajše in najlepše torte in najboljše kuhano sadje. Za jajček pa poskrbi Gagica, ki zleže kar tri pisane piruhe.

»Kaj si pa kralj Polnoči še pojesti želi?« vpraša Hamham skromnejšega Krasana. »Le eno svežo hruško mi daj, če jih imaš kaj.« Tedaj pa se Hamham hudo prestraši in reče: »Na žalost imam le kuhane stvari. A čakaj! Bumček ti hruško priskrbi. Pred oknom drevesa debela stoji na njih sadeži slastni vise. Če bi ponje Bumček iti smel, bi bil gotovo zelo vesel!«

Slikarstvo-pleskarstvo V. ŽVEGLJ

COJZOVA CESTA 1.

Novi vzorci!

Cene vsem dostopne!

Statve in pomožne tekstilne stroje

kakor tudi parni stroj z generatorjem za pogon — kupi za gotovino tekstilno podjetje. — Ponudbe z naznakom širine statev in fabrikata je poslati pod šifro »TEKSTIL« na »Publicitase, d. d. Zagreb — Ilica št. 9.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 36.

Mali oglasi

Službe iščejo

Sobarica
vaja gosp. dela in šivanja, zmožna nemškega in francoskega jezika — išče službo (najraje v inozemstvu). Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 7095. (a)

Mlajši fant
bi se rad izučil trgovske obrti. Star 15 let. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6793. (v)

16 letno dekle
s 4 razr. mešč. šole, se želi izučiti v trgovini, z vso oskrbo v hiši. Valencic Marija, Rakek 40. v

Službodobe

Krojaškega pomočnika
sprejem takoj. Avgust Petrovič, Slomškova ul. št. 12. (b)

Čevlarskega pomočnika
sprejme Anton Brajer, Prule, Janežičeva ulica, Ljubljana. (b)

Strojni ključavničar
mlajši, z vlogo 10.000 din, kateri bi se specializiral za montažo vodnih turbin in parnih strojev — se sprejme. Naslov pove uprava »Slov.« pod 6961

Kupimo

Sklepanec in ruto
kupim. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod »Narodna noša« št. 716.

Denar

Iščem posojilo
85.000 proti intabulaciji. Visoke obresti. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Takoj 123/39 kr. 6588. (d)

Posvetva

Dvostanovanjsko vilo
vrtno, prodam. Polzve se Riharjeva 6. (p)

Stavbišče
za novo hišo, v Strelški ulici, zaradi odselitve nujno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 6929.

V Kamniku

blizu župne cerkve, se prodaja samo proti gotovini lepo urejena

stanovanjska hiša

pripravna zlasti za upokojenca ali obrtnika. — Pojasnila daje: župni urad v Kamniku.

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
oddam z avgustom. Zarnikova ulica 9 (pri sv. Jožefu). (e)

Enosobno stanovanje
sončno, komfortno, v novi hiši, oddam s 1. junijem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Enosobno« št. 7094. (e)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom in najmodern. komfortom, sončno, v novi hiši, center mesta, oddam z junijem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Komfortno stanovanje« št. 7093. (e)

Prodamo

Globok otroški voziček prodam. Smartinska 16.

Erfurtska semena
pri Pintarju, Gosposvet-ska 14. (l)

Lepa orehova jedra
in cvetlični med dobite najceneje v »Medarni«, Ljubljana, Zidovska ul. 6

Semena

prava erfurtska, uradno preizkušena dobite v trgovini pri

M. Widmayer
Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 3
Podružnica: Tyrševa 61
Stojnica:
Nabrežje 20. septembra.

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzamemo v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36
(Nasproti Gospodarske zveze).

Naj-novejši blagovi

za damske in moške obleke, izredno velika izbira!

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU«

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3

70 letnica
obstoja
zato
reklamne
cene!

Satnice

in vse čebelarke potreb-sčine, dobite v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. — Nakup voska. (l)

Samo še 2 dni!

dobite **damsko** modno blago po globoko znižanih cenah v trgovini

P. Magdič

pasaža palače Viktorije 4.

Damske rokavice, čista svila od . . . Din 18— dalje
tricot od . . . Din 12— dalje
Otroške hlačke, tricot od . . . Din 5— dalje
svil. majo od . . . Din 9— dalje
Damske svil. nogavice 3/4 od . . . Din 12— dalje
Svilene bluze od . . . Din 19— dalje
Otroški slavniki od . . . Din 9— dalje
Usnjene torbice . . . Din 9— dalje
Frotir rokavice od . . . Din 2— dalje
Damsko perilo, tricot od . . . Din 12— dalje
Volnene jopice od . . . Din 29— dalje
Damske kopalne obleke od . . . Din 49— dalje
Kopalne čepice od . . . Din 5— dalje
Kopalni pasi od . . . Din 3— dalje
Svil. moderki od . . . Din 6— dalje
Damske rokavice, jelenova koža . . . Din 39— dalje
Damski ovrtniki od . . . Din 4— dalje
Svil. čipke v vseh barvah.

Samo do 6. maja 1939.

Nabava trobent

Ekonomski oddelek Glavne direkcije državnih železnic bo dne 8. maja t. l. ob 11 dopoldne sklepal pogodbo za nabavo 1000 trobent za vlakovodje. — Točnejša pojasnila v sobi št. 226.

Zahvala

Vsem, ki ste spremlili našo nepozabno mamo, staro mamo, taščo, sestro, teto in avakinjo, gospo

Franjo Verčič

na njeni zadnji poti, jo obsuli s cvetjem in venci, nam izrazili sožalje, iskrena zahvala! Posebno zahvalo pa smo dolžni g. dr. Jamšku za večletno zdravljenje, č. duhovščini in usmiljenki s. Korneliji za velikodušno pomoč v boleznih.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Jakoba v soboto, dne 6. maja 1939 ob 7 zjutraj.

Ljubljana, dne 4. maja 1939.

Žalujoči ostali.

V neizmerni boli sporočamo tužno vest, da se je od nas poslovil naš preljubljeni so-prog, sin, brat, zet, svak in stric, gospod

FRITZ NOOT

ki nam je bil nenadoma iztrgan iz naše srede, zadet od srčne kapi.

Belgrad, Javornik, dne 4. maja 1939.

Ruth Noot, soproga
Carl in Melly Noot, starši
Melly, Käthli, Liesl, sestre
Hugo in Hedwiga Fischer,
tast in tašča
Fritz Fischer, svak
Marina, nečakinja

Na zadnji poti bomo nepozabnega spremlili v petek, 5. maja ob 15.30 iz hiše žalosti na Javorniku na pokopališče na Koroški Beli.

V globoki žalosti naznanjamo vsem poslovnim prijateljem pretresljivo vest, da je sin generalnega ravnatelja naše družbe, gospod

FRITZ NOOT

družabnik v beograjskem zastopstvu naše tvrdke

nenadoma umrl v sredo, dne 3. maja na Javorniku.
Pogreb bo v petek, dne 5. maja popoldne na pokopališče na Koroško Belo. Pogrebni sprevod krene ob 15.30 izpred Javorniskega gradu.
Blagopokojniku, ki je bil našemu podjetju vesten sotrudnik, bomo ohranili trajen in časten spomin!

Jesenice, dne 4. maja 1939.

Kranjska industrijska družba